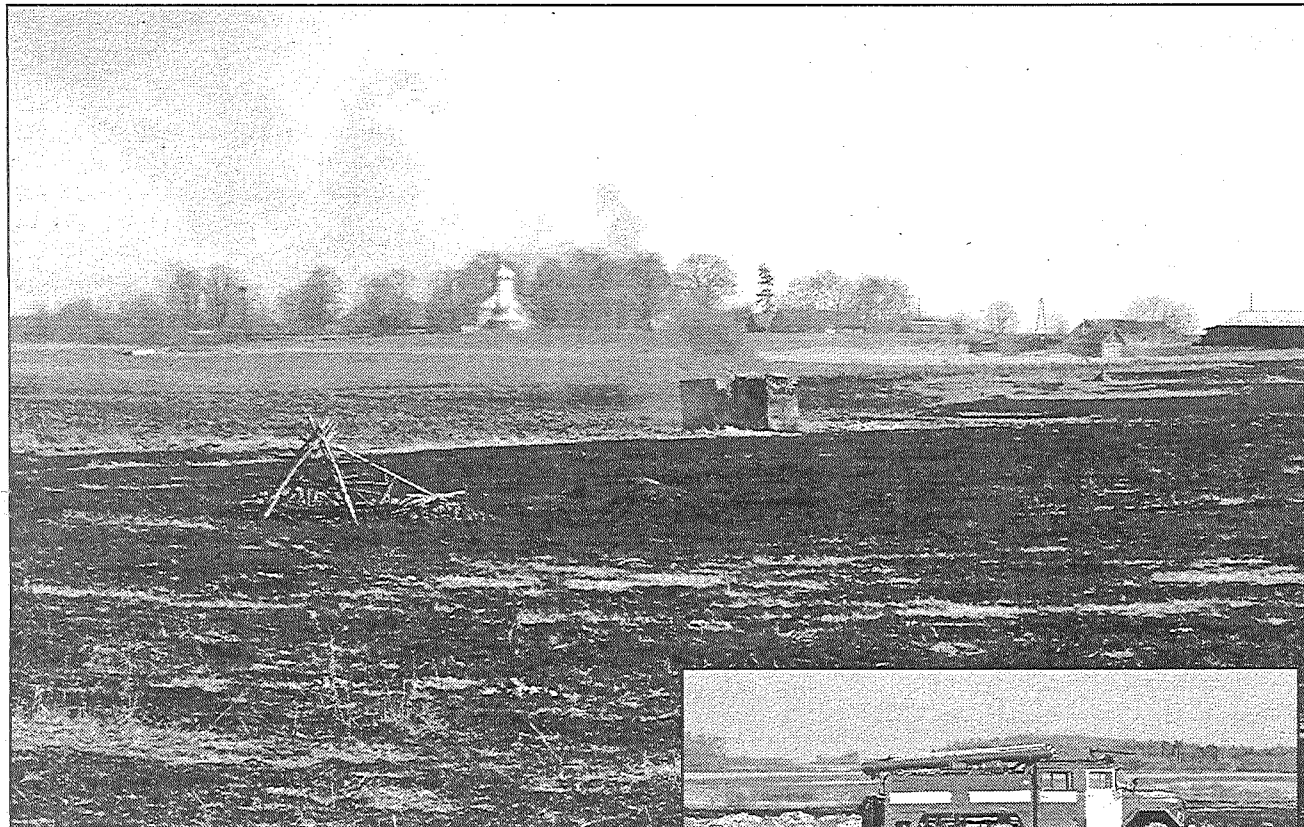

Pāri Latvijai veļas cilvēku bezatbildības izraisīto ugunsgrēku dūmi

● Šie izdegušie lauki, kuros 30. martā liesmas dzēsa ugunsdzēsēji, atrodas tepat Preiļu novadā pie Moskvinas. Bet tikpat melni tirumi ir arī citur. Foto: M. Rukosujevs

Iestājoties siltam un saulainam laikam, rajonā strauji palielinājies ugunsgrēku skaits. Pēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas priekšnieku Edmunda Boreiko sniegtās informācijas, šopavasār reģistrēti jau 20 izbraukumi uz vietām, kur tiek dedzināta pērnā kūla. Pagājušajā nedēļā tikai vienā dienā Latvijā reģistrēti 128 ugunsgrēki, kuru cēlonis bija sausās zāles dedzināšana.

28. martā Upmalas pagastā sausās zāles dedzināšana beidzās ar to, ka nodega neapdzīvota dzīvojamā māja un saimniecības ēkas. 29. martā Turku pagastā sadega egļu jaunaudze 20 kvadrātmetru platībā. Nāka-

majā dienā, 30. martā, 40 kvadrātmetru platībā dega nesen stādītās eglītes Jersikas pagastā. Degot sausajai zālei, nebija iespējams nosargāt arī sagatavoto malku.

Tie ir tikai daži no cilvēku bezatbildības ieraišīto ugunsgrēku radītajiem zaudējumiem. Taču neviens nevar saskaitīt un aprēķināt zaudējumus, ko uguns nodara dzīvībai dabai — putniem, zvēriem, kukaiņiem. Kā teica E. Boreiko, ugunsdzēsēji, steigoties pie kūlas dedzinātājiem, nav pārliecināti, ka gadījumā, ja vienlaikus kaut kur izeļas nopietns ugunsgrēks, viņi spēs laikā un izglābs ēkas un cilvēku dzīvības.

Arī Valsts ugunsdzēsības

un glābšanas dienesta leitnants tehniks A. Strods informē, ka ugunsdrošības noteikumos ir aizliegts kurināt ugunsgrēkus, dedzināt kūlu un niedres, ja nav nodrošināta ugunsdrošības noteikumu ievērošana. Tas pats attiecas arī uz mežiem un purviem. Vietējām pašvaldībām ugunsdzēsēji iesaka piemērot visbargākos administratīvos sodus cilvēkiem, kuri neievēro ugunsdrošības prasības. Diemžēl reāli šie naudas sodi nespēj segt zaudējumus, kurus uguns nodarījuši.

Speciālisti ugunsgrēku profilaksei iesaka rajona padomei atkarībā no laika apstākļiem savas pašvaldības teritorijā noteikt ugunsdrošā laika iestāšanos, profilaktiskajā darbā iesaistīt sabiedriskos inspektoros, kā arī ar policiju, veikt kopīgus reidus.

Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas priekšnieks E. Boreiko informēja, ka kopš gada sākuma rajonā reģistrēti 27 nopietni ugunsgrēki. Vienā gadījumā gājis bojā cilvēks.

L. Kirillova

Abonē
«NOVADNIEKU»
majam un tu
vienmēr būsi lietas
kursā par notiekošo
rajonā un valstī.

ĪSZIŅAS

Preiļu novada pašvaldību atkārtoti vēlē 8. jūlijā

2. aprīlī Centrālā vēlēšanu komisija (CVK) izsludināja Preiļu novada domes atkārtotas vēlēšanas. CVK nolēma, ka atkārtotas vēlēšanas sarīkojamas šī gada 8. jūlijā.

Šāds lēmums pieņemts, pamatojoties uz Preiļu rajona tiesas spriedumu, ar kuru vēlēšanās pieļauto likumpārkāpumu dēļ atcelts vietējās vēlēšanu komisijas lēmums par 11. marta vēlēšanu rezultātu apstiprināšanu. Atbilstoši vēlēšanu likumam kandidātu sarakstus šīm vēlēšanām varēs iesniegt no 19. maija līdz 29. maijam.

«Pasaciņā» strādās ar invalīdiem

Preiļu novada domes teritoriālā komiteja apstiprināja izmaiņas pirmsskolas izglītības iestādes «Pasaciņa» nolikumā. Šīs izmaiņas bija nepieciešamas, lai nodrošinātu sadarbību ar Zviedrijas partneriem iesāktu projektu. Septiņu cilvēku grupa no Preiļiem Zviedrijā ir apmācīta strādāt ar invalīdiem. Pasaciņā jau ir uzkrāta pieredze, jo tur vairākus gadus darbojās bērnu invalīdu grupiņas. Bērnu darza direktorei Dacei Verbickai uzdots nozīmēt atbildīgo, kas koordinēs darbu ar invalīdiem. Kā «Novadniekam» pastāstīja novada domē, šis atbildīgais varētu būt pirmsskolas izglītības iestādes darbiniece Anna Paura.

Pieņem ekspluatācijā būves

Preiļos nodotas ekspluatācijā piecas būves. Novada domes Preiļu pilsētas teritoriālā komiteja nesen apstiprināja pieņemšanas ekspluatācijā aktus. Pilsētas centrā Tirguš laukumā 5 būs tirdzniecības telpas aptiekai. Apstiprināti akti arī centrālās katlu mājas piebūvei un kurināmā noliktavai. Bijušās degvielas uzpildes stacijas vietā Kārsavas ielā 1 izvietosies bārs, bet Rēzeknes ielā 32a būs veikals.

Individuālais darbs — no sveču liešanas līdz juridiskiem pakalpojumiem

Preiļu novada dome atbalsta iedzīvotāju vēlēšanos veikt individuālo darbību. Pēdējā laikā piešķirtas piecas atļaujas. To darbības termiņi ir visdažādākie — no trim mēnešiem līdz pieciem gadiem. Arī darbības veidi ir visdažādākie — sveču liešana un svētbilžu realizācija, keramikas izstrādājumu ražošana un realizācija, apģērhu šūšana, pieminekļu un kapu apmaļu izgatavošana un pat juridisko pakalpojumu sniegšana iedzīvotājiem.

Deputātiem jāizvēlas — kaprālis vai leitnants

Valsts policijas pārvalde, atsaucoties uz Preiļu novada domes vēstuli, iesniegusi novada domē divus priekšlikumus, cik izmaksātu valsts policijas darbinieka izmantošana pašvaldības lēmuma un saistošo noteikumu izpildes pārraudzībai Preiļos. Tiek piedāvāts darbinieks ar kaprāļa pakāpi vai leitnanta pakāpi. Pirmajā gadījumā Preiļu domei šim darbiniekam būs jānodrošina aptuveni 2400 latu finansējums gadā, bet otrajā gadījumā — nedaudz vairāk kā 2800 latu. Policijas darbiniekam būs jāapmaksā arī formas tērpa (izmaksā 200 latus) iegāde. Kā «Novadnieku» informēja novada domē, interesi izmantot šī darbinieka pakalpojumus izteikuši arī Aizkalnes un Preiļu pagasti.

Svētku salūts nav sabojājis grāmatu nama jumtu

Pēc veiktajiem apsekojumiem uz SIA «Grāmatu nams «Latgale»» jumta konstatēts, ka bojājumi un sūce nav radušies svētku salūta laikā, ko, sagaidot 2000. un 2001. gadu, bija organizējusi Preiļu novada dome. Speciālisti pārbaudīja jumta stāvokli, jo SIA vadība bija griezusi domē ar lūgumu par 50 procentiem samazināt nekustamā īpašuma nodokli par šī gada pirmo ceturksni, pamatojot lūgumu ar to, ka salūta radīto bojājumu dēļ ir jālabo grāmatu nama jumts.

Balvas abonentiem aprīlī

1. Valentīna Vaivode (Vārkava, Bērzu ielā 2, kv. nr. 514577) — IU «Paula 3» balva — torte. (Par tortes saņemšanu zvanīt pa tālr. 41604 vai 9403228.)

2. Vitālijs Cirsenieks (Stabulnieku pag., kv. nr. 246902) — «Unibankas» prezentācijas priekšmets.

3. Lidija Strode (Jaunaglona, kv. nr. 902303) — IU «Komar Karate Klubs Aglona» veikala dāvanu karte.

4. J. Barkovskis (Turki, «Veiguri», kv. nr. 707814) — z/s «Rūķīši» veikala dāvanu karte.

5. Genovefa Verze (Preiļi, Rēzeknes ielā 36-24, kv. nr. 897389) — SIA «Gardums» veikala dāvanu karte.

6. Anna Skutele (Smelteri, «Skuteļos», kv. nr. 900563) — SIA «Arka» veikala «Karīna» dāvanu karte.

7. Tekla Klindžāne (Vārkava, «Onckuļos», kv. nr. 897524) — veikala «Ģimenīte» dāvanu karte.

8. Terēza Sinkēviča (Aizkalne, «Ročāni», kv. nr. 919190) — SIA «Salang-Preiļi» veikala dāvanu karte.

9. Valentīna Greiža (Preiļi, Liepu ielā 8-15, kv. nr. 891505) — IU

«Volkovs» veikala dāvanu karte.

10. Albina Ancāne (Preiļi, Cēsu ielā 9-18, kv. nr. 891994) — «Lattelekom» balva — tālruna aparāts.

11. Konstantīns Bulmeistars (Rudzātu pag., «Druvas», kv. nr. 939468) — «Novadnieka» prezentācijas priekšmets — lietussargs.

Dāvanu kartes vinnējušie saņems pa pastu, bet SIA «Gardums» dāvanu karti, «Lattelekom» un «Novadnieka» balvas — redakcijā, Preiļos, Aglonas ielā 1.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

No Latvijas izceļo

Centrālās statistikas pārvalde informē, ka 2000. gadā no Latvijas uz pastāvīgu dzīvi citur aizbraukuši 8030 cilvēki, bet uz dzīvi Latvijā ieradusies 1627 cilvēki. Tāpat kā citus gadus, vislielāko izceļotāju grupu veido krievi (izceļojuši 4465 cilvēki) un citu slāvu tautu pārstāvji, kā arī ebreji. Arī izceļotāju vidū vislielāko skaitu dod šīs pašas tautas, bet izceļotāju ir 5-7 reizes vairāk nekā izceļotāju. 747 izceļotāji un 264 izceļotāji bija latvieši. Protams, izceļošanas dēļ zaudētie latvieši ir neliels skaits pret tiem zaudējumiem, kurus latviešu tauta cieš no izmiršanas — apmēram seši tūkstoši.

Dotācijas sadarbībai

Valdības komitejā tika akceptēti noteikumi, ka viena pašvaldības apvienošanās jeb sadarbības projekta sagatavošanai tiks piešķirta valsts mērķdotācija ne vairāk par 8000 latu, bet administratīvo teritoriju izpētei — ne vairāk par 10 000 latu.

Lielākie piena pārstrādes uzņēmumi

Pēc Latvijas Piensaimnieku centrālās savienības datiem lielākie piena pārstrādes uzņēmumi pēc piena iepirkuma daudzuma 2000. gadā ir a/s «Rīgas piena kombināts» (42 612 tonnas), a/s «Tukuma piens» (41 481), a/s «Vidzemes piens» (30 083), a/s «Preiļu siers» (29 195), a/s «Limbažu piens» (24 949), a/s «Rīgas piensaimnieks» (22 692), a/s «Rēzeknes PKK» (19 668) un a/s «Kurzemes piens» (19 228).

Kardināls Jānis Pujats 50 gadus garīdznieka amatā

Kardināls Jānis Pujats 29. martā Svētā Jēkaba katedrālē vadīja dievkalpojumu, kurā pateicās Dievam par savas priesterības 50 gadiem. 70 gadus vecais kardināls sava mūža pēdējos piecdesmit gadus aizvadījis kā priesteris — sākot no parasta draudzes gana Preiļos 1951. gadā un beidzot ar kardināla amatu. Savā ievadrūnā J. Pujats aicināja Latvijas tautu uz godīgu darbu, kas ir pamats mūsu labklājībai.

Pieaug jauniešu bezdarbs

Skolu neieinteresētība palīdzēt jauniešiem izvēlēties perspektīvākās un piemērotākās profesijas, profesionālās izglītības zemais prestižs draud Latvijā, tāpat kā lielākajā daļā Eiropā, paplašināt gados jaunu bezdarbnieku rindas. Kā liecina Nodarbinātības valsts dienesta statistika, no 92 792 bezdarbniekiem 278 vēl nav sasnieguši 18 gadu vecumu, bet 13 811 ir vecumā no 18 līdz 25 gadiem. Lielākā daļa bezdarbnieku rindās iestājušos jauniešu savas skolas gaitas beiguši līdz ar pamatskolas atestāta saņemšanu, 829 jaunieši vecumā no 18 līdz 25 gadiem un vēl 48 nepilngadīgie reģistrētie bezdarbnieki nav beiguši pat pamatskolu. Galvenais risks jauniešiem palikt bez darba ir darba devēju vēlme pieņemt darbā darbiniekus ar pieredzi. Ja nav ne izglītības, ne profesionālo iemaņu, darbu jauniešiem neatrast. Izglītības un zinātnes ministrija iebilst Nodarbinātības dienesta datiem un norāda, ka pagājušā gada decembrī darbu sācis Profesionālās orientācijas informācijas centrs, kurš ir apņēmies palīdzēt jauniešiem.

Bojārs grib draudzēties ar Maskavu

Jauniešiem Rīgas mērs Gundars Bojārs nolēmis iestāties par to, lai Rīga un Maskava kļūtu par sadraudzības pilsētām, jo saskata Krievijas galvaspilsētā vērtīgu tirdzniecības partneri un uzskata, ka labas attiecības ar to Rīgai dotu vienīgi labumu. Arī citi metropoles deputāti neko sliktu šajā sadarbībā neredz. Tautas partijas pārstāvji gan domā, ka Rīgai tāpat jau ir vairākas sadraudzības pilsētas un jādome vienreiz, kur apstāties. Turklāt katra sadraudzība uzliek zināmus pienākumus. Un vēl tautpartiešiem liekas, ka Maskava vairāk pamācis nekā dos ko lietderīgu.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 22059, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

22154, 21996 (žurnālistiem). Fakss 22305.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

LĪVĀNU
NOVADĀ

Iedzīvotājiem neskaidrības ar apkuri

Apkures sezona tuvojas noslēgumam, taču daudzi līvānieši ir nesaņēmuši, kā tiek aprēķināta ikmēneša maksa par apkuri daudzdzīvokļu dzīvojamajās mājās. Daudzviet ir uzstādīti siltuma skaitītāji, taču iedzīvotājiem nereti nav istas pārliecības, vai skaitītāju rādījumi atbilst patiesībai. Lai noskaidrotu šos jautājumus, «Novadnieks» tikās ar SIA «Līvānu siltums» direktoru Valēriju Prilucki.

— Iedzīvotāji interesējas, kur tika iepirkti siltuma skaitītāji, vai ir dokuments, kas apliecina, ka tie ir darba kārtībā. Kur griezties, ja radušās šaubas par skaitītāju rādījumu pareizību?

— Ultraskaņas siltumskaitītāji (10 m³/h un 6 m³/h) ir iepirkti 1997. gadā a/s «Siltumelektroprojekts». To iegādei pašvaldība izsludināja konkursu. Sertifikāts, kas apliecina skaitītāja derīgumu, tiek izdots uz 2 gadiem, pēc tam pārbaudi veic atkārtoti. Visi Līvānos uzstādītie siltumskaitītāji ir sertificēti un pārbaudīti Daugavpilī firmā «Skaitītāju serviss Latgale».

Ja iedzīvotāji vēlas, lai siltuma skaitītāji viņu mājā tiktu pārbaudīti, šāda iespēja pastāv. Tā kā siltumskaitītāji ir p/u «Dzīvokļu komunālā saimniecība» īpašums, iedzīvotājiem ar iesniegumu par skaitītāja ārpuskārtas pārbaudi jāgriežas pie šīs saimniecības.

Pagastu komitejas būs arī turpmāk

30. martā viens no Līvānu novada domes ārkārtas sēdes darba kārtības jautājumiem bija saistīts ar grozījumu veikšanu Līvānu novada domes personāla sarakstos.

Finansu komitejas priekšlikums bija pārdēvēt abas domes iestādes — Rožupes un Turku pagastu komitejas — par pagasta valdēm un apstiprināt to personālu sarakstus. Ideja pārdēvēt komitejas par valdēm atbalstu neguva, tādēļ tika nolemts arī turpmāk saglabāt nosaukumu «pagasta komiteja».

Ja līdz vēlēšanām pagastos strādāja vēlēto deputātu komitejas katra 7 deputātu sastāvā, tad turpmāk kā Rožupes, tā arī Turku pagasta komiteja darbosies kā Līvānu novada domes iestāde, kas sniegs pakalpojumus iedzīvo-

ti jāgriežas pie šī uzņēmuma vadītāja Leonīda Šeflera. Pārbaudes izmaksas gan nāksies segt pašiem iedzīvotājiem (Daugavpilī viena skaitītāja pārbaude maksā Ls 40,71). Vienīgi tad, ja nepilnības skaitītāja darbībā tiks konstatētas, par pārbaudi maksās skaitītāja īpašnieks — pašvaldības uzņēmums.

— Līvānos ir daudz neapdzīvotu dzīvokļu. Kas apmaksā siltumu šajos tukšajos dzīvokļos? Varbūt par to maksā pārējie iedzīvotāji?

— Iedzīvotājiem nav jāuztraucas, ka viņiem jāmaksā arī par siltumu blakus dzīvokļos, kur neviens nedzīvo. Tukšajos dzīvokļos apkure netiek atslēgta pilnībā (jo tad ciestu kaimiņi), bet gan samazināta tās padeve. Par šo tukšo dzīvokļu apsildīšanu maksā novada dome. Lai visiem būtu skaidrs, kā veidojas rēķins par patērēto siltumu dzīvoklī, paskaidrošu, ka ir izstrādāta īpaša aprēķinu metodika. Dzīvojamajās mājās, kur uzstādīti siltuma skaitītāji, norēķinus par patērēto siltumenerģiju veic, pamatojoties uz skaitītāja rādījumiem. Ikmēneša maksu par 1 m² dzīvokļa kopējās platības apkuri aprēķina pēc formulas $m = Qa/S \times T$.

Qa — apkurei piegādātās siltumenerģijas daudzums saskaņā ar siltumskaitītāju rādījumiem (Gcal)

S — visu mājās dzīvokļu platības summa (m²)

T — apstiprinātais siltumenerģijas tarifs (Ls/Gcal)

— Kā var izskaidrot siltuma patēriņa divkārtšoša-

«Daudzas dienas līdzinās zirnekļa tīklam: jo stiprāk spārdies, jo vairāk sapīnies.»

G. Upletis

nos. Piemēram, mājā Rīgas ielā 10a novembrī tas bija 53 megavatstundas, bet janvārī 106 megavatstundas?

— Siltumskaitītāja rādījumi tiek fiksēti katru mēnesi. To veic uzņēmuma «Līvānu siltums» pārstāvis kopā ar katras mājas vecāko. Pamatojoties uz fiksētajiem skaitītāja rādījumiem, tiek sastādīts akts, kurā norādīts datums, laiks un fiksētais rādījums. Aktu paraksta abu pušu pārstāvji. Tas, cik liels ir siltumpatēriņš katrā mēnesī, ir atkarīgs no siltuma padeves stundu daudzuma un gaisa temperatūras.

Piemēram, novembrī konkrēti Rīgas ielas 10a māja kurināta 695 stundas (siltuma patēriņš 53,53 megavatstundas), savukārt janvārī kurinātas pat 793 stundas (106,04 megavatstundas). Šāds siltuma patēriņa pieaugums skaidrojams ar to, ka mērijumi fiksēti par laika periodu no 28. decembra līdz 30. janvārim, tātad kopumā par 33 dienām.

— Ko deva siltumtrases rekonstrukcija, ja iedzīvotāji nekādu uzlabojumu (tarifu samazinājumu) nejut?

— Līvānu novada pašvaldība piedalās valsts investīciju programmā par pilsētas centralizētās siltumapgādes rekonstrukciju vairākās kārtās. Siltumtrāšu rekonstrukcijai 2000. gadā ir iztērēti Ls 246 000, no kuriem Ls 66 000 ir dotācija jeb dāvinājums, Ls 120 000 kredīts un Ls 60 000 pašu (pašvaldības) līdzekļi.

Siltumtrāšu rekonstrukcija ir ilglaicīgs kapitālieguldījums, no kura netiek iegūts tūlītējs labums. Ieguldītos līdzekļus atpelnīsim apmēram 10 gadu laikā, taču tas nenotiks uz siltuma tarifu, bet gan uz ekonomijas rēķina, ko iegūstam, saīsinot siltumtrāšu garumu un samazinot siltuma zudumus trasēs. Jauno cauruļu garantijas laiks ir 30 gadi, tādēļ labums, ko iegūst iedzīvotāji, ir nodrošināta siltuma padeve, jo rekonstruētajos posmos praktiski ir izslēgta avārijas iespēja, kuras rezultātā iedzīvotāji varētu palikt bez siltuma.

Uz tarifu pazemināšanu varētu cerēt nākotnē, kad būs atpelnīti ieguldītie līdzekļi, taču gribu uzsvērt, ka rekonstrukcijas dēļ iedzīvotājiem par siltumu nebūs jāmaksā vairāk.

— Kas atbildīgs par siltuma zudumiem mājās (izsistie logi, durvis, spraugas mājū sienās) — SIA «Līvānu siltums» vai komunālā saimniecība? Cik dzīvokļos ir atslēgta apkure?

— Pašvaldības īpašumā esošo daudzdzīvokļu māju uzturēšanas un remontdarbus veic pašvaldības uzņēmums «Dzīvokļu un komunālā saimniecība».

Līvānos apkure daļēji ir atslēgta 220 dzīvokļos. Māju kāpņutelpās daudzviet nav ārdurvju, pagrabtelpas nav noslēgtas, tajās svilpo vējš, plaisas ir arī māju sienās, tāpēc ziemā nākas kurināt ne tikai dzīvokļus, bet arī pagrabus un pagalmus.

G.Kraukle

vods «Novadniekam» atzina, ka tiem deputātiem, kas nav finansu komitejas sastāvā, vispār esot bijusi liegta iespēja iepazīties ar minēto lēmuma projektu.

Vairākums deputātu tomēr bija pārliecināti, ka lēmums ir jāpieņem un to nebūtu lietderīgi atlikt uz nākošo domes sēdi, jo tas kavētu gan pakalpojumu sniegšanu, gan saimniecisko jautājumu kārtošana pagastos. Pēc ilgām debatēm, 7 deputātiem balsojot par, 3 — pret, 1 — atturoties, lēmums par pagastu komitejām tika pieņemts. Deputāti vienotības, ka Turku pagasta komiteju vadīs domes priekšsēdētāja vietnieks Juris Bronka. Rožupes pagasta komitejas vadītājs ārkārtas sēdē iecelts netika.

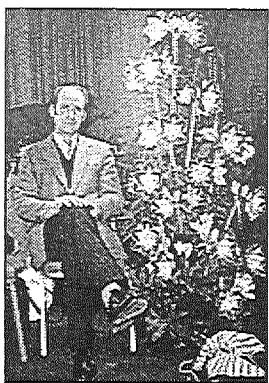
Pēc finansu komitejas ierosinājuma bija plānots apstiprināt Rožupes pagasta valdi 9 cilvēku sastāvā un Turku

pagasta valdi 8 cilvēku sastāvā. Šī iecere izpelnījās Tautas partijas deputātu kritiku — tika atzīmēts, ka nav skaidrs šo valžu statuss, kā arī tas, vai ir saņemta piekrišana no cilvēkiem, kas šajās valdēs darbotos. Iraida Glušņonoka atzina, ka lielākā daļa minēto cilvēku nav domes deputāti, tādēļ darbs valdēs varētu būt tikai viņu labās gribas izpausme nevis pienākums. I. Glušņonoka arī atzīmēja, ka nav skaidrs, pēc kādiem kritērijiem ir izvēlēti minētie cilvēki, kādus jautājumus viņi lems, un vai vispār ir tiesīgi to darīt.

Ņemot vērā minētos argumentus, dome šī jautājuma izskatīšanu atlika. Netika apstiprināts arī administratīvās komisijas un attīstības plānošanas komisijas sastāvs un to atbildīgie darbinieki.

G.Kraukle

TREŠDIENAS INTERVIJA

Mūzikim, pedagogam, kordirīģentam, daudzu ilggadēju un slavenu folkloras ansambļu vadītājam Jānim TEILĀNAM dziesmu un mūzikas draugi nesen svinēja sešdesmito dzimšanas dienu. Kādā brīvākā brīdī arī «Novadnieks» lūdza viņu uz interviju, lai uzzinātu, kā tas nācies, ka cilvēks paspēj tik daudz: pats dziedāt kori, mācīt bērnus, vadīt folkloras kolektīvus un vēl spēlēt ērģeles baznīcā. Teilāna kungs labprāt piekrita mūsu lūgumam pastāstīt par savu dzīves gājumu, kas allaž bijis saistīts ar Latgali un tautas dziesmām.

● Ar folkloras kolektīviem izbraukātas ārzemes — re, cik lepnī 1996. gadā Beļģijā ziedēja amariļļi.

No ganu zēnu sasaukšanās

— Mana bērnība pagāja Madonas rajona Stirnienes pagastā. Vēlāk to rajona nostūrī pievienoja Siļukalna pagastam. Mēs bijām kārtīga daudz bērnu ģimene — pieci brāļi un trīs māsas. Pēckara gadi, kā visiem, bija pasmagi, jo vecākiem vajadzēja lielo ģimeni uzturēt un bērnus skolā palaist. Mani vecāki Zuzanna un Mečislavs abi bija šuvēji un ar savu amatu maizi pelnīja.

Manu dziesmu sākums bija ganos — gan pie saimniekiem, gan kolhozos. No rītiem nebija ko darīt, laiks vēss, govīs mierīgas. Un vēl man turpat bija «kolēģis», tāds pats kaimiņu puika ganiņš. Jau agrā rīta stundā sākām ar viņu sasaukties un sadziedāties. Gluži kā grāmatās par seniem laikiem. Toreiz vēl ne rakstīt, ne lasīt pratu, tikai dziedāju. Manam draugam arī bija laba balss, starp citu, pazīstamās teicējas un folkloristes Anas Kažas brāļa dēls. Pēc sadziedāšanās ganāmpulkus salaidām tuvāk, sākām spēles un rotaļas.

— Vai jūsu ģimenē citi arī bija tik aizrautīgi dziedātāji?

— Jā, mamma labi dziedāja, tētis ermonikas spēlēja. Viņam bija liela piekrišana, sauca uz kāzām, kristībām, prasīja spēlēt Jāņos un Lieldienās. Arī vecākais brālis un vecākā māsa pašmācības ceļā apguva spēli tik labi, ka viņus lūdza balles spēlēt pa visu pagastu.

Arī man nekas cits neatlika kā pašam savu interesi par mūziku atstāt. Atceros, ka man patika dažādas skaņas klausīties. Novelku metāla stūgas dažādos garumos, trinkšīnu, klausos un salīdzinu. Kad sāku mācīties Stirnienes septiņgadīgajā skolā, pirmo reizi piedalījās dziesmu svētkos Varakļānos.

— Kur ieguvāt profesionālo izglītību?

— Kad beidzu septiņas klases, tēvs teica, sak, tagad liec ganu pātdziņu malā, brauksim uz Rēzekni, varbūt skolā iestāsies. Bet es tajā laikā nevienu noti nepazinu, bez klavierēm, ermonikām un akordeona nevienu citu mūzikas

instrumentu nebiju redzējis. Vai, kā man tur sākumā nepatika. Arī mūzikas mācīšana ļoti nepatika, jo es nekā nesapratu. Mūzikas skolas direktors Jānis Ūsītis, pārbaudījis manu balsi, teica, tev, puis, jāpaliek skolā.

Mēs bijām pirmais tagadējās mūzikas koledžas izlaidums. Mācību laikā grūti bija, jo citi mācījās pēc vidusskolas, bet man vajadzēja vēl arī vidusskolas mācību programmu apgūt. Mācījāties vadīt kori, diriģējām kantātes, citus sarežģītus skaņdarbus. No 30 audzēkņiem daudzi slodzi neizturēja, pabeidzām tikai 17. Tas bija 1960. gadā...

— Vai pēc tam jūs atsūtīja strādāt uz Preiļiem?

— Mani nozīmēja darbā uz Ludzu. Tas likās gaužām tālu, tāpēc braucu uz Rīgu un izlūdzos, ka nosūta uz Jēkabpils rajona Biržu internātskolu. Paralēli sāku strādāt Biržu astoņgadīgajā un Zasas vidusskolā. Tā sanāk, ka no agras jaunības esmu strādājis neizņemot vietās uzreiz, un visur tiku galā.

Tieši tajā laikā notika mana pirmā lielā iepazīšanās ar latgaliešu tautas dziesmām. Biju pazīstams ar tagadējā Līvānu novada mēra Visvalda Gercāna tēvu, kas arī bija visai labs dziedātājs. Abi sākām dziedāt latgaliski. Mūs uzņēma dikti labi, nepārtraukti braukājām ar koncertiem uz Zasu, Neretu, Viesīti, Jaunjelgavu. Katrā koncertā publika lūdza dziesmas atkārtot. Tas arī bija brīdis, kad apjautu, cik skanīga un īpatnēja ir latgaliešu dziesmu melodijas.

Kādu reizi pavisam nejauši iegriezās Līvānu mūzikas skolā. Tur iepazinās ar skolas vadību, kas mani pārliecināja pārcelties uz Līvāniem. Līvānos gan nostrādāju tikai vienu gadu, jo kādā jaukā dienā uz mācību stundu ieradās partijas komitejas pārstāvji no Preiļiem. Paskatījās un paziņoja, ka Preiļos dibinot mūzikas skolu, tai esot vajadzīgi kadri. Tā kopš 1964. gada esmu preiļietis.

— Droši vien bija interesanti

● «Esmu apmierināts ar savu dzīvi. Pamostos no rīta, uzreiz prātā salieku, kur man šodien jāpaspēj, un — uz priekšu!» saka Jānis Teilāns. Foto: M. Rukosuļevs

strādāt — veidot skolu.

— Interesanti gan, bet problēmu arī daudz. Sākumā jau nemaz telpu nebija, mitinājāmies kultūras namā, Preiļu 2. vidusskolā. Ministrija nez kāpēc uzskatīja, ka Preiļos mūzikas skola nav vajadzīga. Šajā gadījumā ir jāsaica paldies vienīgi partijai komitejai, kas uzstāja, ka skola nepieciešama.

Tikai tad, kad ar bērniem biju jau četrus gadus puslegāli nostrādājis, saņēmām atļauju oficiālai skolas atvēršanai Aglonas ielā 22a. Uz atklāšanu atbrauca izglītības ministra vietnieks un brīnījās vien, kur tik liela un skaista ēka atdota bērniem. Ap piecpadsmit gadu esmu bērnu mūzikas skolā nostrādājis, paralēli darbojoties

rajona kultūras namā.

— Kad jūs kļuvāt par folkloras ansambļu vadītāju?

— Ap 1965. gadu, kad mani palūdza aizbraukt uz toreizējo Ždanova kolhozu pie «Naktineicas» dziedātājam, kuru vadītājs bija pārcēlies uz Aglonu. Godīgi atzišos, ka ansambļa dziedātājs man, vēl jaunam puisim, neticēja — vai varēšu, vai pratišu tik, cik viņš zina un prot.

Kāda viņam bija dziedāšana, ak, tu mūžs! Varēja klausīties un klausīties. Mēģinājums ilga stundas četras, mēs dziedājām, i dziedājām, i dziedājām. Nēmu rokās vecu akordeonu un sāku spēlēt arī es savas dziesmas. Tā mani pamazām atzina un pieņēma par vadītāju. No tā laika trīsdesmit seši gadi pagājuši.

Iesākumā mēs Latvijā bijām nedaudzki ansambļi — ždanovietes, rikavietes, vēl Aglonas sievas un suitu sievas Kurzemē. Folkloras dzīvē bija manāms pagrimums, jo partija aizliedza Līgo svētkus, lūdza atturēties no citām tautiskām izdarībām. Reiz pat uz partijas komiteju bija pasaukuši, jo padzirdūši, ka pēc koncerta mēs parkā Līgo dziesmas dziedājām.

Bet ždanovietes bija drosmīgas sievas, jo aizrakstīja vēstuli uz Maskavu ar sūdzību, kāpēc viņas nekur netiek laistas pie vārda. Drīz folkloras dzīvē notika jauns pavērsiens — Rīgā noorganizēja pirmo folkloras ansambļu saietu. Pēc tam sākās citas aktivitātes, rīdnieki bariem brauca uz Latgali ekspedīcijās dziesmas vākt. Tagad viss

bagātīgais krājums ir Zinātņu akadēmijas folkloras fondos.

Pamazām man saradās citi ansambļi — Vecvārkavā, Aglonā, Līčos, Riebiņos, Preiļu siera rūpnīcā. Esmu kopā ar viņiem līdz šai dienai. Visiem kolektīviem ir sagatavots repertuārs.

— Vai citos Latvijas novados folklorā tikpat populāra?

— Latgale šajā ziņā ir unikāla. Nekur citur tik augstā līmenī netiek saglabāta folklorā, kā tas ir pie mums. Laikam cilvēku dzīve te bijusi daudz smagāka, tāpēc viņi meklējuši atvēršanās dziesmās. Viss mūžs dziesmām pavādīts — kristībās, kāzās, bērēs. Tāpēc no aptuveni 110 ansambļiem ap 60 nāk no Latgales.

Vērtīgākais ir tas, ka folkloras ansambļu repertuārā nav nekādu izskaistinājumu, kā tautā skan, tā arī dzied. Idejas nāk no dziedātājiem, no vienkāršās tautas. Ansambļu vadītājiem nav nekādu tiesību kaut ko uzspiest, mēs tikai varam palobot, lai melodija precīzi skan. Pārējā darbošanās un runāšana uzvedumu laikā ir pašu ansambļa dalībnieku rokās.

Manas pirmās dziedātājas bija dzimušas tūkstoš astoņi simti astoņdesmitajos gados. No savām māmuļām un vecmāmuļām mācījušās, tāpēc varat iedomāties, cik senas un vērtīgas melodijas ir saglabātas. Paldies Dievam, dziesmas ir saglabātas bez jebkādiem izskaistinājumiem.

— Ik darbdienu jūs dodaties uz Preiļu pilsētas bērnu darzu «Pasaciņa», kur mācāt mazuļiem dziedāt. Vai jaunā paaudzē aug skanīgā balstīnām?

— Jau gadus divpadsmit bērnu darzā man ir pamatdarbs. Cik ar viņiem ir interesanti! Man mutē skatās un klausās, ko es teikšu, ko jaunu mācīšu. Bērni muzicē, ļoti skaisti un droši dzied, spēlē, dejo. Dažs, ko mācīju sākumā, tagad jau liels izaudzis un turpina dziedāt. Piemēram, Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkņi Jānis Ludāns kopā ar mani skolotāju kori dzied.

— Jūsu dzīves lielākā daļa veltīta ansambļiem, korim. Vai paliek kas pāri arī pašam priekš sevis?

— Paliek gan. Uzskatu, ka esmu labs mednieks, vienīgi pēdējos gados laika mazāk šai nodarbei, jo vēl divās baznīcās spēlēju ērģeles. Starp citu, biju pirmais skolotājs, kurš pie vecās varas uzdrošinājās iet uz baznīcu ērģeles spēlēt.

Atceros kādu patiesu notikumu. Apsēdāties reiz uz lauka līnu stātos pusdienot. Paēdām paši, suņi atpūšas. Viens mednieks saka, vajag drusku pagulēt. Kā laidās stātinā iekšā, tā zaķis no tā laukā un projām pa lauku! Bet mums visas bises izlādētas, suņi arī satraukumā nesaprot, uz kuru pusi skriet... Zaķim toreiz labi noveicās, izspruka.

L. Kirillova

● Jaunais diriģents Jānis Teilāns ar Preiļu rajona kultūras nama jaukto kori pirms skates Latgales dziesmu svētkos. 60-to gadu beigas.

Aglonas pagastā

■ **POLICIJAS INSPEKTORA DARBS NOVĒRTĒTS APMIERINOŠI.** Deputātiem pārskatu par pagājušajā gadā padarīto sniedza Aglonas iecirkņa policijas darbinieki. Pašvaldībā pēn ierosinātas 30 krimināllietas, kas bijis vairāk nekā iepriekšējā gadā. Neatklāti palikuši trīs krimināllikuma pārkāpumi. Sastādīti 67 administratīvie protokoli, kopā ar pagasta padomes un pagasttiesas darbiniekiem rīkoti reidi, pārbaudīta kārtība diskotēkās un sarīkojumos.

Deputāti uzskata, ka policijas darbiniekiem lielāka uzmanība jāvēlta jautājumiem, kas saistīti ar nepilngadīgo iesaistīšanu azartspēlēs, jo tādi gadījumi Aglonā ir bijuši. Tādās reizēs administratīvi jānodrošina vecāki. Pašvaldības deputātus uztrauc arī nelikumīgas alkohola tirdzniecības gadījumi nepilngadīgajiem.

■ **IZNOMĀ PAŠVALDĪBAS ĪPAŠUMU.** Pieņemts lēmums par zemes nomas līguma slēgšanu ar zemnieku saimniecību «Dzelmes» par pašvaldībai piederošā nekustamā īpašuma zemes gabala Daugavpils ielā 7 nomu. Noteikts, ka zemes nomniekam būs pienākums rūpēties par pie administratīvās ēkas uzstādīto piemiņas zīmi Neaizmirstulei.

■ **ATĻAUJ IZBRAUKUMA TIRDZniecĪBU.** Pagasta padome izsniegusi atļauju izbraukuma tirdzniecībai, ko veiks zemnieku saimniecība «Dzelmes». Šī saimniecība varēs tirgoties Aglonas kultūras nama rīkotajos pasākumos, tomēr katru reizi pirms šādas tirdzniecības būs jāizņem vienreizēja atļauja. Pagastā kopumā ir populāra tirdzniecība no autoveikaliem, izstrādāti un apstiprināti vismaz četri maršruti.

Silajāņu pagastā

■ **IEVĒLĒTA ADMINISTRATĪVĀ KOMISIJA.** 29. martā notikušajā pagasta padomes sēdē deputāti ievēlēja pašvaldības administratīvo komisiju. Tajā darbosies trīs cilvēki. Par komisijas priekšsēdētāju ievēlēts deputāts un Valsts zemes dienesta mērnieks Staņislavs Provejs.

■ **SĀK DARBU KOMITEJAS.** Deputāti izveidojuši komitejas, kuras turpmāk pirms pagasta padomes sēdēm sagatavos izskatāmo jautājumu lēmumprojektus. Finanšu komiteju vadīs pagasta padomes priekšsēdētāja Marija Trifanova, bet sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteju — pedagoģe Skaidrīte Žukova.

■ **PIEŠĶIRTI PABALSTI.** Astoņiem pagasta iedzīvotājiem daļēji segti uzturēšanās izdevumi slimnīcā. Apstiprinot pašvaldības budžetu 2001. gadam, paredzēja, ka katrs pagasta iedzīvotājs varēs saņemt pabalstu 10 latu apmērā slimnīcas izdevumu segšanai. Piešķirts viens pabalsts 50 latu apmērā bērēm.

■ **PIEPRASA ZEMI.** Izskatīti piecu pagasta iedzīvotāju lūgumi piešķirt lietošanā zemi ar tiesībām to izpirkt par sertifikātiem, pavisam aptuveni 14 hektāru platībā. Vēl četriem pagasta zemniekiem pašvaldības brīvā zeme piešķirta nomā.

■ **APSTIPRINĀTS ŪDENS TARIFS.** Pagasta padome apstiprinājusi aukstā ūdens tarifu — viens lats par kubikmetru, kas atbilst ūdens piegādes pašizmaksai. Silajāņu ciemata iedzīvotāji izmanto ūdeni no dziļurbuma artēziskās akas, bet paši par saviem līdzekļiem iegādājušies sūkni un uztur to darba kārtībā.

■ **GATAVI CĪNĪTIES AR LOPU MUTES UN NAGU SĒRGU.** Deputāti iepazīs ar Preiļu rajona padomes sagatavoto informāciju par lopu mutes un nagu sērgas izplatīšanās iespējām rajonā. Apstiprināts rīcības plāns gadījumam, ja slimība tiek konstatēta Preiļu rajonā. Šim nolūkam no pašvaldības budžeta rezervēti 200 lati, maksimālā summa, ko pagastā var atļauties.

■ **BŪS SAVA AVĪZE.** Silajāņu pagasta deputāti nolēmuši izdot savu pašvaldības avīzi. Pagaidām vēl nav zināms ne avīzes nosaukums, ne aptuvenais pirmā numura izdošanas laiks. Jaunais izdevums pagasta iedzīvotājus iepazīstinās ar padomē pieņemtajiem lēmumiem.

■ **ATBALSTA DONORUS.** 34 lati piešķirti donoru kustības atbalstam Preiļu rajona slimnīcai. Lai gan pašvaldības teritorijā nav daudz aktīvu donoru, deputāti nolēmuši, ka ir svarīgi viņus atbalstīt un popularizēt.

KULTŪRA

Vokālās mākslas konkurss zēniem

Jāņa Zābera piemiņai veiktā zēnu vokālistu konkursa «Aiviekstes lakstīgalas» rajona atlases kārtā pirmās pakāpes diplomus ieguva **Mārtiņš Valainis** no Aglonas bazilikas kora skolas, **Māris Skutelis** no Salas pamatskolas un **Jānis Ludāns** no Preiļu Valsts ģimnāzijas. Zēni pārstāvēs rajonu konkursā «Aiviekstes lakstīgalas — 2001», kas notiks 20. un 21. aprīlī Madonas rajona Meirānu pamatskolā.

Konkursa atlases kārtā notika Preiļu bērnu mūzikas skola. Tajā piedalījās solisti no Pelēču, Preiļu 1., Sutru un Salas pamatskolas, Preiļu Valsts ģimnāzijas, Vārkavas vidusskolas un Aglonas bazilikas kora skolas, kopskaitā deviņi zēni. Izlozes kārtībā pirmajam vērtēšanas komisijas priekšā nācās stāties Kristāpam Latvelim no Pelēču pamatskolas.

Vārkavietis Juris Daņilevičs dziedāja senu tautas dziesmu par laivu, kas piesieta pie niedrītes un par kumeļu, ko sējis pie auzas. Niedre notrūkusi, kumeļš auzas apēdis. Gan vārdi, gan melodija dziesmai sarežģīti, bet Juris bez pūlēm ar to tika galā. Juris nopelnīja otrā pakāpes diplomu. Juris un Kristāps ir mūzikas skolotāja Romualda Kairāna audzēkņi. Skolotājs konkursam bija sagatavojis četrus zēnus.

Māris Skutelis no Salas pamatskolas bija ieradies kopā ar brāli Daini — «Aiviekstes lakstīgalu 2000». Dainis šogad konkursā nepiedalās, taču ieinteresēti noklausījās pārējo zēnu uzstāšanos. Pa to brīdi, kamēr žūrija apspriedās, uz jautājumu, kādas ir Daini prognozes, viņš atbildēja, ka vislabāk patīcis Mārtiņa Valaiņa dziedājums.

Irēna Leonova, Aglonas bazilikas kora skolas vokālā pedagoģe, pastāstīja, ka Mārtiņš konkursā kora skolu pārstāvēs pirmo reizi, bet pagājušajā gadā «Aiviekstes lakstīgalas» piedalījies kā Aglonas vidusskolas skolēns un ieguvis otro vietu.

— Lai gūtu panākumus, — teica skolotāja, — ir jāstrādā papildus obligātajām kora skolas nodarbībām. Varam atļauties ne vairāk par vienu stundu nedēļā, kaut arī vajadzētu divas.

— Mēs cenšamies no parastiem Aglonas bērniem veidot māksliniekus, un, ja skolotājs iegulda daudz darba, tas izdodas. Mums patīk strādāt ar bērniem, — stāstīja Irēna Leonova.

Kora skolas audzēkņi nes ar labiem panākumiem piedalījās diriģenta Staņislava

● **Jānis Ludāns** no Preiļu Valsts ģimnāzijas, pie klavierēm viņa skolotāja Ilze Rožinska. Jāņa uzstāšanos žūrija vērtēja kā pieauguša vīra dziedājumu, kur jūtam gan balss dotumi, gan ieliktais darbs.

● **Ļoti gaiša, saulaina balss, tā var raksturot Māra Skuteļa priekšnesumu. Balss — dabas dāvana, ko pilnveidojis skolotājs — Māra tēvs Jāzeps Skutelis.**

● **Spēcīgas, labas balss īpašnieks Mārtiņš Valainis kopā ar koncertmeistari Antoņinu Mihailovu.** Foto: M.Rukosujevs

Broka piemiņas konkursā. Mārtiņš ieguva otro vietu.

Mārtiņš par sevi stāstīja, ka uz kora skolu viņu aizvedusi mamma. Zēns mācās Aglonas vidusskolas 5. klasē.

— Šodien pirms konkursa biju nedaudz uztraucies, — teica Mārtiņš.

Tomēr Mārtiņam pietiek dūšas stāties lielas auditorijas priekšā. Ar solo dziedājumiem viņš ir uzstājies Aglonas bazilikā 15. augusta svēt-

kos desmitiem tūkstošu svētceļnieku klātbūtnē. Zēnam patīkot visas dziesmas: tautas, klasiskās, garīgās. Viņš atrodot laiku arī parastām zēnu nodarbēm, spēlējot bumbu, datorspēles.

Preiļu rajona zēni ar labiem panākumiem vokālistu konkursā «Aiviekstes lakstīgalas» piedalās jau trešo gadu pēc kārtas. Tas liecina, ka pedagoģi patiešām strādā ar atbildību. Vokālā meistarība ar

katru gadu uzlabojas, teica mūzikas skolotāju rajona metodiskās apvienības vadītāja Ilze Rožinska. Arī prasību ziņā pret konkursantiem «latiņā» ar katru gadu tiek pacelta augstāk. Viens ir tas, ko bērnam devis Dieviņš, bet otrs, — ka skolotājam tas ir jāattīsta. Vērtēšanas komisijai domas nedalījās, un lēmums par uzvarētājiem tika pieņemts vienbalsīgi.

L.Rancāne

VESELĪBA

Preiļu rajona vides veselības rīcības programma

2001. gadā Reģionālā vides centra (REC) Latvijas birojs ieplānojis sākt darbu pie Preiļu rajona vides veselības rīcības programmas izstrādes. Tas ir nozīmīgs dokuments, kas plašākai teritorijai dotu ievirzes vides un veselības jautājumu savstarpējo sakarību izpētē, kā arī identificētu svarīgākās jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi.

Projekts ir uzskatāms kā jauns kvalitatīvs pavērsiens vides jautājumu tradicionālajos risinājumos, tāpēc šoreiz sadarbība tiks veicināta gan starp plānošanas, gan vides institūcijām. Projekta sagatavošanas sanāksmē Preiļu rajona padomē kā aktuālākie tika uzsvērti vides veselības riska faktori, kas saistāmi ar neapmierinošo ūdens kvalitāti lauku pagastos. Fakti liecina, ka tikai 20 procenti iedzīvotāju lauku teritorijās saņem ūdeni no centralizētas sistēmas. Pārējie lieto grodu akas, kurās pastāv bakterioloģiska piesārņojuma risks. Veselības dienesti ir satraukti arī par imunizācijas sistēmas nesakārtotību, uzsverot, ka likumdošana nenosaka konkrētu atbildīgo institūciju par skolēnu veselību.

Pamats raizēm ir arī jauniešu fiziskā attīstība, kuras negatīvās puses redzamas, kad notiek medicīniskās pārbaudes pirms dienesta armijā. Veselības dienesti pēti sociālo problēmu dziļo ietekmi uz cilvēku veselības stāvokli. Rīcības programma palīdzēs konsolidēt dažādu ieinteresēto pušu rīcību rajona iedzīvotāju

veselības stāvokļa uzlabošanā. Iecerētā projekta pieteikums ir iesniegts Latvijas Vides aizsardzības fondā un ASV Vides aizsardzības aģentūrā REC pašvaldību atbalsta programmas ietvaros.

Jāpiezīmē, ka 2001. gadā REC Latvijas biroja pašvaldību projekti tiks realizēti tikai tajās pašvaldībās, kuras gatavas atbalstīt projektu kaut ar nelielu līdzfinansējumu, tādējādi palielinot projekta rezultātu nozīmi pašvaldības lēmumu pieņemšanas procesā.

Šajā sakarā «Novadnieks» sāks publikāciju ciklu par 2000. gadā sagatavoto Preiļu rajona veselības rīcības plāna pirmo daļu. Turpmākajā plāna izstrādes gaitā piedalīsies speciālisti vides jautājumos, tāpēc no rajona iedzīvotājiem tiek gaidīta papildus informācija un priekšlikumi.

IEDZĪVOTĀJU VESELĪBA

Faktori, kas ietekmē cilvēku veselību Preiļu rajonā:

- ārējās vides faktori (gaiss, augsne, ūdens piesārņotība);
- ekonomiskie faktori (līdzekļu trūkums, bezdarbs un citi);
- dzīves veids (individuāla zināšanas, lietotā pārtika, alkohols, tabakas izstrādājumi).

Iedzīvotāju skaits

Kā ļoti būtisku var uzskatīt ekonomisko faktoru, kuram ilgstoši neuzlabojoties, situācija pasliktinās tādos rādītājos kā iedzīvotāju skaits un dabiskā kustība (dzimušie, mirušie). Laika posmā no 1995. līdz 1999. gadam iedzīvotāju skaits Preiļu rajonā samazinājās par 2238 cilvēkiem un 1999. gadā bija 41 418, tajā skaitā 10 411 cilvēki bija līdz 18 gadu vecumam.

Līdz aprīļa beigām izsludināta pretepilepsijas akcija, ziņo Latvijas Pretepilepsijas ligas (PEL) prezidents Egils Vītols. Pirmreizējiem epilepsijas pacientiem tiks organizētas bezmaksas vizītes Gailezerā, Stradiņos un Bērnu kliniskajā slimnīcā, lai veicinātu savlaicīgas ārstēšanas uzsākšanu.

P.Stradiņa kliniskajā slimnīcā Rīgā Pilsoņu ielā 13 pirmo pēcpusdienās pieņems Neiroloģijas nodaļas vadītāja Zaiga Kalniņa. Pierakstīšanās pa tālr. 7069419.

Gailezera slimnīcā Hipokrāta ielā 2 otrdienu rītos konsultēs neiroloģe Elita Kriķe (tāl. 7042533). Bērnu kliniskajā slimnīcā Vienības gatvē 45 otrdienu pēcpusdienās un trešdienu, ceturtdienu, piektdienu priekšpusdienās pieņems bērnu neiroloģe Baiba Norīte (tāl. 7621794).

Izveidota Latvijas Epilepsijas slimnieku apvienības, kas atrodas Rīgā, Hanzas ielā 4-6, informatīvā tālruņa līnija 7333318. Interesenti var zvanīt pirmo vakaros, trešdienu un piektdienu rītos.

Kopš 1995. gada ik gadu iedzīvotāju pieaugums ir bijis negatīvs, kad ievērojami samazinājās dzimušo skaits, bet palielinājās mirušo skaits. Jāņem vērā, ka Preiļu rajonā ir liels veco ļaužu īpatsvars.

Bezdarbs

Valsts sistēmu maiņa deviņdesmito gadu sākumā un mazā konkurētspēja tirgus ekonomikas apstākļos radīja lielu bezdarbu. Tā 1991. gadā bezdarbs Preiļu rajonā bija 23 procenti (valstī — 7,6 procenti). Sakarā ar vispārējo ekonomisko panikumu 1997. gadā Preiļu rajonam tika noteikts īpaši atbalstāmā reģiona statuss, kas paredz valsts atbalstu uzņēmējiem. Tā rezultātā bezdarbnieku skaits samazinājās līdz 18 procentiem. Taču līdzšinējās pārmaiņas situāciju kaut cik ievērojami neuzlaboja. To traucē valsts kopīgas politikas trūkums attiecībā uz līdzsvarotu teritorijas attīstību.

Veselības aprūpe

Ienākumu samazināšanās un pārmaiņas veselības aprūpes sistēmā ir samazinājušas pieeju medicīnas pakalpojumiem un medikamentiem. Izvērtējot iedzīvotāju mirstības datus, atliek secināt, ka infekciju, asinsrites sistēmu, audzēju, elpošanas ceļu un nelaimes gadījumu, kā arī saindēšanās un traumatu grupā Preiļu rajons ir absolūti «līderis» visā Latgalē. Izņēmums ir vienīgi gremošanas orgānu slimības, ar kurām rajonā slimo mazāk nekā Latvijā un Latgalē.

Joprojām pieaug saslimšana ar tuberkulozi. Tā 1995. gadā Preiļu rajonā bija reģistrēti 45 tuberkulozes slimnieki, 8 miruši, bet pirm-

reizēji saslimuši 20 cilvēki. 1998. gadā šie skaitļi jau bija attiecīgi 55, 12 un 36. Vispārējais stāvoklis rajonā tomēr ir nedaudz labāks nekā reģionā kopumā. Diemžēl tuberkuloze uzskatāma par sociālu slimību, kuru lielā mērā ietekmē pilnvērtīga uztura, savlaicīgas diagnostikas trūkums, jo ar novēlotu ārstēšanu šo slimību var tikai ierobežot, bet ne izārstēt.

Līdzīga situācija ir vērojama slimstībā ar seksuāli transmisīvajām un lipīgajām ādas slimībām. Sifilisa, gonorejas, dermatomikozes, kašķa un uroģenitālo hlamīdiņu reģistrēto gadījumu skaits ir visai liels, ir tendence saslimstībai progresēt.

Pieaug slimnieku skaits, kuri sirgst ar onkoloģiskām slimībām. Mirstības rādītāji pieaug ne tik strauji, bet tie tomēr progresē. Iespējams, ka cilvēki ārstē jau ielaistas slimības, tāpēc ārstēšanas efektivitāte nav liela.

Ir liels atšķirības starp vēlamo iedzīvotāju ēdienkartē un medikamentu iegādē un reālo situāciju. Rajonā ir veikti atsevišķi apsekojumi par bērnu veselību skolās, konstatēts, ka mācību procesā tiek pavadīta lielākā laika daļa, kas atstāj ietekmi uz skolēnu redzi, dzirdi un tamlīdzīgi.

Bērnu līdz 14 gadu vecumam profilaktisko apskaužu rezultāti (no 1000 apskatītajiem) liecina, ka Preiļu rajonā ir vairāk bērnu, kuri slimo ar skoliozi, stājas traucējumiem un pasliktinātu redzi, nekā citur Latgalē un Latvijā kopumā. Pie mums ir arī vairāk pusaudžu vecumā virs 14 gadiem, kuriem ir pasliktināta redze un skolioze. Apkopotie dati liecina, ka Preiļu

rajonā trūkst mērķtiecīga darba ar skolēniem skolās un ģimenē, lai novērstu defektus, kuri daudzos gadījumos var būt neatgriezeniski. Ar šīm problēmām netiek strādāts jau pirmajās klasēs, un tā turpinās visu skolas laiku. Faktiski tas ir darba vides un darba organizācijas jautājums, kurš ir risināms skolēnu vecākiem kopā ar skolas administrāciju.

Iespējamie iemesli — neizpratne par defektu cēloņiem un vecāku, kā arī pašu skolēnu zems prasību līmenis. Tāpēc ir nepieciešama lielāka iniciatīva un aktivitāte no bērnu vecākiem.

Secinājumi

Salīdzinot Preiļu rajona un Latvijas kopējos rādītājus, var secināt, saslimstība ir augstāka un pagaidām nesamazinās. Protams, mūsu veselība ir atkarīga no labklājības un iespējām, kuru garantē atbilstoši atalgots darbs, taču tas neatraucē uzlabot to, kas ir atkarīgs no paša indivīda.

Viens no aktuālākajiem uzdevumiem ir uzlabot jauniešu un pieaugušo informētību par viņu veselību raksturojošiem parametriem:

■ bukletu (par slimībām, to cēloņiem, personīgo higiēnu) vai informatīvo lapu izplatīšana skolēnu vidū par to, kas veicams pašiem savas veselības labā;

■ sadarboties ar skolotājiem mācību programmas pilnveidošanā;

■ ieteikt sabiedriskajām organizācijām veikt informatīvas akcijas par veselības tēmām.

Nākamreiz — par dzeramo ūdeni un notekūdeņiem.

Sagatavoja L.Kirillova

Insulīna izplatīšanas jaunā kārtība

Latvijā ir aptuveni 30 000 diabēta slimnieki, insulīnu saņem 7200 cilvēki. Bez insulīna diabētiķi spēj nodzīvot dažas dienas.

Šī gada sākumā mainījās endokrinoloģisko preparātu izplatīšanas kārtība. Stājas spēkā labklājības ministra rīkojums «Par insulīna preparātu izplatīšanas nosacījumiem». Diabēta pacientiem tagad pēc insulīna jānododas uz aptiekām nevis uz endokrinoloģiskajiem kabinetiem.

Kā informēja Latvijas Diabēta asociācijas Preiļu nodaļas priekšsēdētāja Jolanta Djubina, spēku ir zaudējusi iepriekšējā centralizētā iepirkšanas kārtība. Agrāk ik gadus tika rīkots insulīna iepirkšanas konkurss, un insulīna preparātus piegādāja centralizēti pēc ārstu pieprasījuma, tomēr tikai iepirkta insulīna sortimenta ietvaros.

Insulīna izplatīšanas kārtība mainījies arī tādēļ, ka stājušies spēkā grozījumi Kompensējamo zāļu sarakstā (Labklājības minis-

trijas 2000. gada 28. novembra 321. rīkojums). Grozījumos paredzēts papildināt jau esošo sarakstu ar insulīna preparātiem, perorāliem preparātiem endokrinoloģisko slimību ārstēšanai un glikēmijas teststrēmēlēm. Pašlaik visu Kompensējamo zāļu sarakstā iekļauto endokrinoloģisko preparātu iegāde tiek kompensēta 100 procentu apmērā. Vienīgi aptiekā jāmaksā 10 santīmi par preparāta izsniegšanu pret recepti par diferencētu samaksu. Kompensējamo teststrēmēļu skaitu nosaka endokrinologs, kas ir līgumattiecībās ar slimokasi. Endokrinologs uz receptes par diferencētu samaksu paraksta arī glikēmijas teststrēmeles.

Diabēta ārstēšanā, sākot ar šo gadu, tiek izmantoti tikai cilvēka insulīna preparāti, kas ir kvalitatīvāki par dzīvnieku insulīnu. Tomēr vispirms jāizlieto visi slimnieka rīcībā esošie insulīna uzkrājumi, kamēr to derīguma termiņš nav beidzies. Pēc insulīna preparātu pārmaiņšanos pirmo nedēļu

laikā nāksies biežāk kontrolēt cukura līmeni asinīs un konsultēties ar savu ārstu vai medicīnas māsu.

Endokrinologa noteiktos insulīna preparātus pēc tam drīkst parakstīt arī ģimenes ārsti. Tomēr ieteicams visiem insulīna slimniekiem regulāri apmeklēt endokrinologu. Lai ierastos uz pieņemšanu pie endokrinologa, nav nepieciešams ģimenes ārsta norīkojums.

Par insulīna preparātu pareizi uzskaiti un glabāšanu atbild aptiekas. Ja gadījumā konkrētais insulīns aptiekā nav saņemams tūlīt, tām ir pienākums preparātu sagādāt 48 stundu laikā.

Farmaceutam pirms insulīna preparāta izsniegšanas jāizdara atbilstošs ieraksts pacienta insulīna kartē, tādējādi novēršot iespēju pacientiem veidot nevajadzīgus insulīna uzkrājumus. Ja pacients aptiekā griežas ar parasto insulīna recepti, tad viņam par to nāksies maksāt pilnā apmērā. Insulīnu bez receptes nopirkt nevar.

L.Rancāne

Informatīvais tālrunis kaulu un locītavu slimniekiem atsāk darbu

Lai apkopotu informāciju par pacientiem, kuri cieš no locītavu iekaisumiem, kā arī informētu par reimatoloģisko slimību bīstamību un to ārstēšanas iespējām, tika izveidots bezmaksas informatīvais tālrunis, zvanot pa kuru, pēc informatīvas palīdzības varēja vērsties ikviens, kas cieš no hroniskām vai akūtām sāpēm locītavās, kaulos vai mugurā.

Apkopojot un izvērtējot informatīvā tālruņa aizvadītās kampaņas laikā iegūtos rezultātus un uzklāsitās sūdzības, Latvijas Kaulu, locītavu un saistaudu slimnieku (Reimatiķu) biedrība ar 2. aprīli atsāk informatīvā tālruņa darbību. Tālrunis 7 317 331 darbosies līdz 27. aprīlim darba dienās no pulksten 16.00 līdz 20.00. Kvalificēti mediķi interesentiem sniegs informāciju par to, kā rīkoties un kur vērsties pēc

palīdzības locītavu sāpju gadījumā. Tāpat cilvēkiem būs iespējams uzzināt par iespējamām sekām, ja slimība netiek laikus atklāta un uzsākta kvalificēta ārstēšana, kā arī par iespējām ar Reimatiķu biedrības starpniecību noskaidrot, kā palīdzēt slimniekiem un invalīdiem integrēties sabiedrībā un sadzīvot ar slimību. Viena no izplatītākajām reimatiskām slimībām ir osteoartrīts (deformējošā artroze), ar kuru Latvijā pēc aptuveni aprēķiniem slimo vairāk nekā 300 tūkstoši cilvēku jeb 12 procenti iedzīvotāju.

Sabiedrībā joprojām valda uzskats, ka osteoartrīts (deformējošā artroze) un citas reimatiskās locītavu slimības ir tikai pusmūža cilvēku problēma. Tas neatbilst patiesībai, jo Reimatiķu biedrība ir apzinājusi vairāk nekā 100 bērnu un jauniešu, kurklāt bērni slimības izraisītās komplikācijas varēja būt mazākas, ja slimība būtu savlaicīgi diagnosticēta.

Preiļu novads gatavojas
Trīszvaigžņu spēlēm

Preiļu novada dome izsūtījusi cenu aptaujas noteikumus preču piegādei jūnijā paredzētajām trešajām Trīszvaigžņu spēlēm. Nepieciešams sagādāt spēļu atribūtiķu, simboliku un visu nepieciešamo uzvarētāju apbalvošanai. Parakstīts līgums ar Latvijas Sporta pārvaldi par finansējumu spēļu organizatorisko pasākumu nodrošināšanai 20 tūkstošu latu apmērā. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu novada domē, tuvākajā laikā pilnībā tiks sagatavota visa ar spēlēm saistītā informācija interneta lietotājiem.

Tuvojas noslēgumam remonta darbi sporta klubā «Cerība» sporta zālēs un stadiona tribīnēs, kas iegūs ne tikai jaunu veidolu, bet būs arī ievērojami ērtākas skatītājiem. Pašlaik uzsākti arī parka estrādes labiekārtošanas un remontdarbi.

Paredzams, ka aprīļa sākumā tiks sasaukta kārtējā trešo Trīszvaigžņu spēļu organizatoriskās komitejas sēde, kurā apspriedīs objektu remontu gaitu, kā arī citus aktuālus jautājumus. Tiek prognozēts, ka uz spēlēm Preiļos ieradīsies aptuveni 2000 dalībnieku. Pašlaik saņemti jau divu komandu pieteikumi — no Rīgas un Kurzemes reģiona. Tas nozīmē, ka savu vēlēšanos piedalīties sporta spēlēs jau izteikuši 360 sportisti un 20 delegāciju pārstāvji.

Aktuāli zemniekiem

Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojs 6. aprīlī pulksten 10.00 aicina zemniekus uz semināru par šobrīd aktuālu tēmu — lipīgo slimību profilaksi, par kuru stāstīs veterinārās pārvaldes speciālisti. Savukārt lopkopības speciāliste no Ozolniekiem Edīte Rekeviča sniegs informāciju par ganāmpulka atražošanas jautājumiem. Seminārs notiks Preiļos, SIA «Lattelekom» zālē (pasta ēkā).

Līvānos — studiju dienas

Studentu organizācija Līvānu novada attīstībai (OLNA) 7. aprīlī pulksten 12.00 Līvānu ģimnāzijā organizē studiju dienas, kuru laikā vidusskolu beidzējiem būs iespēja iegūt informāciju par studiju iespējām Latvijas augstskolās, kā arī uzdot jautājumus augstskolu vadītājiem un pasniedzējiem. Studiju dienas piedalīsies Latvijas universitātes (LU), Daugavpils pedagoģiskās universitātes (DPU) rektori, kā arī mācībspēki no Rīgas tehniskās universitātes (RTU) un Rīgas pedagoģijas un izglītības vadības augstskolas (RPIA). Par studiju kreditēšanu un studentu tiesībām stāstīs Latvijas studentu apvienības biedri.

Preiļos būs «Liepiņas»

Preiļu novada domes Preiļu pilsētas teritoriālā komiteja pagājušajā nedēļā izsniedza atļauju SIA «RBKK-1» atvērt kafejnīcu Preiļos. Tā atradīsies pilsētas viesnīcas pirmajā stāvā. Kafejnīcas īpašnieks S.Serkovs plāno, ka tās nosaukums varētu būt «Liepiņas» — kādreiz tik populāro «Liepu» «atvasītes».

Labākais dambretists —
Ilmārs Visockis

Pagājušonedēļ noslēdzās Līvānu novada dambretes turnīrs, kas ilga no oktobra līdz martam, pavisam septiņas kārtas. Par absolūto uzvarētāju kļuva (piecās kārtās izcīnīto uzvaru summa) meistarkandidāts Ilmārs Visockis ar pieciem punktiem, otrajā — Gunārs Mikulis, trešajā — Jānis Rudzāts. Turnīrā piedalījās 29 dambretes cienītāji, no tiem seši meistarkandidāti.

Līvānieši uzvar šahā

Pļaviņās notika ikgadējais šaha mačs Līvāni — Pļaviņas. Līvāniešu komandā spēlēja: Visvaldis Gercāns, Leonīds Filipovs, Gunārs Mikulis, Modris Sprukulis, Ašots Mamikanjans, Roberts Pudžs, Oļegs Dukaļevs, Vladimirs Žukovs, Jānis Rudzāts, Jānis Auzāns. Ar rezultātu 55:45 uzvarēja līvānieši. Nākamajā gadā atbildes spēle norisināsies Līvānos.

Komercturnīrs novusā

Novusisti aizvadījuši novada komercturnīru. Par uzvarētāju kļuva Guntis Gailītis, otrs — Vladimirs Podrobovs, trešais — Ilmārs Visockis. Dubultspēlēs uzvarēja Ilmārs Visockis un Aivars Cirsis, otrie — Guntis Gailītis un Vladimirs Podrobovs, trešie — Valērijs Osipovs un Ivans Dukaļevs.

MEŽSAIMNIEKIEM

Konkurss mežu īpašniekiem

Tie mežu saimnieki, kas lasa žurnālu «Praktiskais latvietis» jau būs iepazinušies ar konkursa «Par labāk apsaimniekoto privāto mežu» nolikumu («PL» 2001. gada 23. februāris). Pie konkursa atgriezīšos, bet vispirms mežsaimnieku ievērojamībai par dažām informatīvi konsultatīvā darba problēmām 2000. gadā un iecerēm 2001. gadā. Pagājušajā gadā Preiļu virsmežniecībā tika noorganizēti 11 semināri mežu īpašniekiem. No apmēram 8,5 tūkstošiem rajona privāto mežu īpašnieku seminārus apmeklēja 128. Sākumā seminārus rīkojam pie tiem īpašniekiem, kas savā īpašumā rīkoja Meža dienu talkas (saimniecībās «Kastaņi» Rožupes pagastā, «Bērzkalni» Vārkavas pagastā, «Mežvidi» Aglonas pagastā un citur). Paldies šo saimniecību īpašniekiem par sadarbību. Aktīvi sadarbības partneri bijuši arī Rušonas pagasta saimniecība «Sviestakalni» (saimnieks O.Bečs), Jersikas pagasta padome, VAS «Latvijas valsts meži» iecirkņa vadītāji un vietnieki, kas strādā Preiļu rajona robežās.

Otra svarīgākā tēma pēc mežu atjaunošanas ir jaunaudžu kopšana un meža likumdošana. Šī gada sākumā jau nācās tikties ar īpašniekiem, kurus nepatīkami pārsteidza jaunā Meža likuma prasības. Īpašnieki šogad nevarēja saņemt ciršanas apliecījumus, jo likumā noteiktajā 3 vai 5 gadu laikā savu mežu nebija atjaunojuši vismaz 80% apmērā. Cilvēciski zēl to īpašnieku, kuri nevarēja saņemt ciršanas apliecījumu tāpēc, ka mežs nav dabiski atjaunojies likumā noteiktajā kārtībā vai arī tādās vietās, kur atjaunošana nav iespējama koku augšanai nepiemērotu apstākļu dēļ (mitrums u.c.).

Iesākt darbu šogad turpināsim. Aprīlī notiks kārtējās Meža dienas, kur akcents tiks likts uz sadarbību ar jaunievē-

lētajiem pašvaldību vadītājiem. Plānojot semināru tēmas, ņemām vērā arī īpašnieku vēlmes un intereses, kuras tika noskaidrotas, veicot aptauju un apkopojot rezultātus. Aptauja parādīja, ka lielu daļu īpašnieku interesē ne tikai izstrāde, atjaunošanas un kopšanas cirtes, bet arī ekoloģijas tēma un videi draudzīga mežsaimniecība. Pie šīm tēmām arī strādāsim mūsu semināros.

Gribu informēt rajona meža īpašniekus, ka mūsu rajonā būs vēl viena aptauja, kuru veiks socioloģijas zinātnes studenti — cilvēki, kas nav saistīti ar mežu. Respondenti tiks atlasīti pēc nejaušības principa. Šāda aptauja notiks arī Valmieras un Saldus virsmežniecībās. Domājot par darbu gada garumā, gribas atzīmēt, ka viena tēma šogad būs aktuāla visos semināros — mežaudzes šķērslaukums. Izlasot šo svešādo terminu, nevajadzētu nobities un uzreiz atmet ar roku — tas nav priekš manis. Bez pašas vienkāršākās izpratnes, ko nozīmē audzes šķērslaukums, ņemot vērā jauno likumdošanu, šodien nav iespējama pareiza meža apsaimniekošana. Ja zinātniski un praktiski pamatota labas mežsaimniecības principu ievērošana bieži paliek uz īpašnieka sirdsapziņas, tad, runājot par šķērslaukumu, vairs nekāda brīvdomāšanas nav pieļaujama.

Katrai audzei, atkarībā no koku sugas un augstuma, ir savs stingri noteikts minimālais un kritiskais šķērslaukums. Ja ciršanas rezultātā šķērslaukums ir «paslidējis» zem šīm robežām, tad audze tiek uzskatīta par bojātu vai pat iznīcinātu. Mežsargs to konstatē, pārbaudot cirsmu dabā un izmērot šķērslaukumu. Tiek aprēķināti mežam nodarītie zaudējumi un tie piedzīti no vainīgās personas par labu valstij (ne virsmežniecībai, kā nogrēkojušies parasti domā). Sodīts tiks arī īpašnieks, kurš bojājis vai iznīcinājis pats savu mežu, jo

mežs jau nav tikai tajā augošie koki, tam ir arī vēl cita, vispārēja vērtība (kā nokrišņu regulētājam, ūdens glabātājam, skābekļa ražotājam, gaisa attīrītājam, bioloģiskās daudzveidības uzturētājam, ainavas veidotājam utt.). Privātais mežs nepieder tikai īpašniekiem vien, bet mums visiem kopā, arī tiem, kam sava meža nav. No likumdošanas viedokļa šķērslaukums ir galvenais kritērijs, pēc kura nosaka:

■ vai mežaudzē ir atļauts uzsākt kopšanas cirti vai sanitāro cirti;

■ cik daudz koku drīkst izcirst kopšanas un sanitārajās cirtēs, lai nepārsniegtu zemāko pieļaujamo audzes izretināšanas robežu;

■ kad mežaudze tiek ņemta uzskaitē kā obligāti atjaunojama, ja tā ciršanas vai vēja, ugunsgrēka, ūdens, kaitēkļu, slimību un citu faktoru re-

zultātā ir pārretināta;

■ cik liels ir mežam nodarītais zaudējums, ja notikusi nelikumīga vai nepareiza ciršana.

Par konkursu. Katrā grupā labāko rajona meža īpašnieku noteiks virsmežniecība. Uz finālu valsts līmenī tiks izvirzīti 10 īpašumi:

■ pieci meža īpašumi līdz 10 hektāru platībā;

■ pieci meža īpašumi 10,1 līdz 50 hektāru platībā (ieskaitot).

Vērtēšanā papildus «+» būs tiem īpašniekiem, kas strādā, ja tā var teikt, vēl papildus likumā noteiktajam prasībām, kuri varēs pamatot savu darbību. Ar konkursa nolikumu var iepazīties arī pagastos.

Vēlu veiksmi konkursā un ikdienas gaitās!

Astrīda Rudzīte,
Preiļu virsmežniecības
inženiere konsultante

Konkursa «Par labāk apsaimniekoto
privāto mežu» nolikums

Konkursa mērķis — veicināt meža īpašnieka tapšanu par meža saimnieku, rosināt meža īpašniekus apgūt zināšanas par mežu un likt tās lietā, popularizēt labāk apsaimniekoto mežu īpašnieku pieredzi.

Konkursa noteikumi — konkursā līdz 2001. gada 1. maijam var pieteikties zemesgrāmatā reģistrētu, līdz 50 hektāriem (ieskaitot) lielu mežu īpašnieki — fiziskas personas vai zemnieku saimniecības.

Pamatnosacījumi pretendentiem:

■ meža īpašniekiem nav nodokļu parādu;

■ nav reģistrēti meža pārkāpumi;

■ ir iesniegts pārskats par iepriekšējā gadā mežā veikto saimniecisko darbību, ja tāds bijis nepieciešams;

■ likumā noteiktos termiņos mežs atjaunots vismaz 80% apmērā no kopējās atjaunojamās platības.

Konkursā nevar piedalīties

Valsts meža dienesta (VMD) darbinieki un viņu ģimenes locekļi.

Pieteikumus jāiesniedz līdz 1. maijam, tajā jānorāda meža īpašuma nosaukums, atrašanās vieta (rajons, pagasts), platība, īpašnieka vārds, uzvārds, adrese, tālruna numurs.

Pieteikumi sūtāmi: Valsts meža dienestam, 13. janvāra ielā 15, Rīgā, LV - 1932, uz aplokšnes atzīmējot — konkursam «Par labāk apsaimniekoto privāto mežu». Papildus informāciju var saņemt pa tālruni 7 228390 (VMD).

Konkursā vērtēs īpašnieku saimniecisko darbību no ekonomiskā un dabas aizsardzības viedokļa. Vērtēs divās grupās: 1-10 ha lieli meža īpašumi un 10,1-50 ha lieli meža īpašumi. Vērtēšanu veiks līdz šī gada 15. augustam.

Konkursa uzvarētāji saņems krūmgriezi, laikraksta «Praktiskais latvietis» gada abonementu un citas vērtīgas balvas.

Jauns izdevums «Padomi meža saimniekam»

Valsts meža dienests sadarbībā ar uzņēmumu «Stora Enso Mežs» izdevis bukletu «Padomi meža saimniekam», kuru privāto mežu īpašnieki un citi interesenti bez maksas var saņemt visās Latvijas rajonu virsmežniecībās.

Bukletā sniegtie padomi meža saimniekam ir šodienas mežsaimniecības ābece patiesības, tās nedrīkst aizmirst

pirms darbu plānošanas, kā arī jau strādājot mežā. Pašreiz Latvijā ir aptuveni 150 tūkstoši mežu īpašnieku, un daudzu īpašumu apsaimniekotāju zināšanas par nenoplicinošu mežsaimniecību nepieciešams būtiski papildināt. Bukletā sniegtie ieteikumi ir viegli pielietojami un ļaus meža īpašniekiem izvairīties no neapziņātas sava meža vērtību no-

plicināšanas.

Buklets ir izveidots ar nolūku parādīt pirmos soļus videi draudzīgā meža apsaimniekošanā — atsevišķas vietas vai elementus dabā, kas tik ļoti nepieciešami dažādām augu un dzīvnieku sugām, nevērtējot mežsaimniecības īpatnības un ciklu kopumā. Bukletā ietvertas šādas dabas zonas — sausi koki un kritālas,

pārrauguši koki, pamežs, mežmalas, krastmalas, purva malas, purvu un ezeru salas, avoti, mitras ieplakas, meža pļavas, gravas, nogāzes, bebru ietekmētās vietas, kā arī kultūrvides elementi. Pakārtoti konkrētu vietu aprakstam sniegti praktiski padomi, kā, strādājot mežā, jārikojas, lai šīs vietas saglabātu.

G.Kraukle

PATĒRĒTĀJU INTERESES

Patērētājs likuma aizstāvībā

Preiļos notika seminārs «Latvijas likumdošanas pamati valsts un pašvaldību pasūtījumu piešķiršanā». Tajā uzstājās Latvijas Patērētāju interešu aizstāvības asociācijas priekšsēdētāja Tekla Žabova. Pirms semināra viņa atbildēja uz «Novadnieka» jautājumiem.

— Ar kādu mērķi šis seminārs tika sarīkots?

Tekla Žabova:

— Mūsu valstī aktivizējās cīņa pret korupciju. Sorosa fonds ir atbalstījis asociācijas sagatavoto projektu «Korupcijas mazināšana valsts un pašvaldību pasūtījumu piešķiršanas procesā». Semināru cikls Latvijas pilsētās Rīgā, Jelgavā, Preiļos un Cēsis notiek šī projekta ietvaros. Kāpēc tieši Preiļos? Ne jau tādēļ, ka Preiļos būtu lielākā korumpētība, bet tāpēc, ka vēlamies iepazīstināt sabiedrību ar to, kā notiek pasūtījumu piešķiršana, kā tos realizē un kā sabiedrība šo procesu varētu ietekmēt.

Pēc spēkā esošās likumdošanas valsts un pašvaldību pasūtījumu piešķiršanas procesu reglamentē vairāki normatīvie akti — likums «Par valsts un pašvaldību pasūtījumu», kā arī Ministru kabineta «Noteikumi par sūdzību izskatīšanu sakarā ar valsts un pašvaldību pasūtījumu piešķiršanu». Taču pat normatīvu aktu esamība neizslēdz politisku lēmumu pieņemšanu un interešu konfliktu iespējas. Tā rezultātā valsts vai pašvaldības iepirkums tiek veikts par nodokļu maksātāju līdzekļiem. Bet sabiedrība — nodokļu maksātājs — saņem savām interesēm neatbilstošu, ne ekonomiski izdevīgāko, ne arī kvalitatīvāko pirkumu. Gatavojot projektu, iepazīnos ar informāciju, ka, piemēram, Rīgas dome skolu vajadzībām iepirka nesamērīgi dārgus datorus. Starp celtniecības uzņēmumiem izveidojies jēdziens «desmitā tiesa» (10 procenti no pasūtījuma vērtības), kas jāmaksā pasūtītājam par attiecīgā izpildītāja izvēli. Vai arī, piemēram, pašvaldības iepērk siltumenerģiju bez konkursa rīkošanas. Netiek iepirkta lētākā un izdevīgākā siltumenerģija, bet rezultātā tiek paaugstināti siltuma tarifi patērētājiem.

Mūsu projekta uzdevumi ir iepazīstināt sabiedrību ar spēkā esošo likumdošanu, kura reglamentē valsts un pašvaldību pasūtījumu piešķiršanu, kā arī veidot sabiedrības aktīvu attieksmi pret korupciju šajā procesā. Izstrādāts semināru lekciju kurss. Uz semināriem

tiek aicināti uzņēmēji un patērētāju aizstāvības organizācijas.

Semināra darbā piedalās arī pārstāvji no advokātu kantora «Broks un Partneri», ar kuru asociācijai noslēgts līgums un kas šīs lietas ļoti labi pārzina. Vienā no turpmākajiem semināriem izskatīsim tieši juridiskas dabas jautājumus. Asociācija projekta īstenošanai izvēlējās tās pilsētas, kurās darbojas patērētāju interešu aizsardzības organizācijas. Patērētāju interešu aizstāvības centrs «Preiļi» ir asociācijas biedrs, bet centra valdes priekšsēdētāja Līgita Dzene ir asociācijas valdes locekle.

— Ar ko patērētāju interešu aizstāvības asociācija nodarbojas?

— Kā to rāda nosaukums, — aizstāvam patērētāju intereses. Vienlaikus sniedzam palīdzību vietējiem patērētāju tiesību aizstāvības centriem, konsultējam to darbiniekus, dodam padomus. Jāteic, ka Preiļos līdz šim nav bijušas asas situācijas starp patērētājiem un pakalpojumu sniedzējiem.

— Vai nav tā, ka patērētājiem bieži vien trūkst informācijas par viņu tiesībām?

— Jā, tam var piekrist. Tajā pašā laikā mūsu, tas ir, patērētāju, interesēs darbojas ļoti labi likumi, bet mēs savas tiesības neprotam realizēt.

— Praksē visbiežāk nācies saskarties ar to, ka patērētāji par sliktu pakalpojumu vai nekvalitatīvu precī aizstāvību meklē preses izdevumu redakcijās.

— Es vienlaikus, pie tam ilgstoši, esmu arī Jelgavas patērētāju tiesību aizsardzības kluba vadītāja. Mēs ļoti aktīvi sadarbojamies ar vietējo presi. Esam savstarpēji vienojušies, ka ik pa laikam publicējam materiālus par dažādām patērētāju aizstāvības problēmām. Arī mūsu iedzīvotāji visbiežāk ar sūdzībām par vecu konservu bundžām griežas redakcijā, jo zemapziņā saglabājies uzskats par preses lielo varu. Dažreiz redakcijas darbinieki kopā ar aprāpoto pircēju griežas mūsu klubā, un mēs kopīgi risinām šo jautājumu, lai noskaidrotu, kurai pusei ir taisnība. Citreiz

viņi zvana un lūdz padomu, uz kuriem cilvēku sūtit un vai vispār konkrētajā gadījumā patērētāja intereses ir pārkāptas.

— Jūsu asociācijā droši vien ir zināms, kādas patērētāju tiesības valstī visbiežāk tiek pārkāptas?

— Pagājušā gada statistika liecina, ka visvairāk sūdzību saņemts par īri un komunālajiem pakalpojumiem. Ko es gribētu uzsvert kā sabiedrības locekli? Mēs esam pieraduši, ka ir jābūt kādam, kuram patērētāju intereses jāaizstāv obligātā kārtā. Tomēr šie klubi ir sabiedriskas organizācijas. Es vienmēr cilvēkus aicinu — jūs arī paši varat aizstāvēt savas tiesības. Ko konkrēti Preiļos var izdarīt viena pati centra priekšsēdētāja, piemēram, attiecībā uz komunālajiem maksājumiem? Ir jāstrādā veselai grupai, cilvēku komandai, kas prot izskaitļot, aprēķināt un pamatot tarifus. Pieprasīt to samazināšanu nevis pēc principa, — man rādās, ka tie ir augsti, bet sagatavot pierādījumu tam, ka šīs maksas ir nepamatoti lielas. Sabiedriskā organizācija nevar algot šādu komandu. Cilvēkiem, kuru intereses ir skartas, pašiem jāpiestrādā to aizstāvībā. Ja vēlamies siltuma vai ūdens apgādes organizācijām «pakratīt ar pirkstu», tad jāpastrādā, jāaprēķina un jāsaņem pierādījums par kļūdām.

Jelgavā darbojas sabiedrisko organizāciju konsultatīvā padome, kas palīdz šīs lietas risināt, un, domāju, ka tāda varētu būt arī Preiļos.

— Atzišos, ka mani pašlaik uztrauc ne tik daudz bojāti produkti vai sliktas kvalitātes rūpniecības preces. Galu galā, ja cilvēkam ir galva uz pleciem, viņš prātis veikalā noskaidrot pārtikas preces derīguma beigu termiņu un neļaus sev pārdot brāķi. Daudz briesmīgāks ir kas cits — neredzams, nezināms, neatpazīstams. Ar to es domāju ģenētiski modificēto pārtiku. Kādā veidā tie pircēji, kas nevēlas to lietot, var tikt pasargāti? Presē uzināju, ka Rīgā pašlaik pārdošanā esot zemenes, kurās ievadīts plekstes gēns un vīruss, kas pārveido gēnus. Bet tā kā šīs zemenes ir «substanciāli līdzvērtīgas» naturālajām zemenēm, tām nav vajadzīgs īpašs marķējums.

— Likumdošana paredz, ka, sākot no šī gada jūlija, ģenētiski modificētai precei jābūt īpaši marķētai. Mēs iespēju robežās savāksim visu

attiecīgo dokumentu paketi par šāda veida produktiem, un tā būs pieejama patērētāju interešu aizstāvības klubos. Arī pašreiz esošo informāciju nodosim vietējiem centriem. Tomēr daudzos gadījumos pārtikas modificēšana ir slēpta. Piemēram, maize tiek izcepta no miltiem, kuri samalti no ģenētiski modificētas labības. Pret ģenētiski modificēto pārtiku cīnās visā pasaulē, un šis, 2001. gads, ir vēltīts šai cīņai. Mēs atsūtīsim uz patērētāju interešu aizstāvības centru «Preiļi» attiecīgus dokumentus, un būs ļoti labi, ja «Novadnieks» ar tiem iepazīstinās vietējos iedzīvotājus.

— Vai ir kas tāds, ko jūs vēl gribētu pateikt mūsu avīzes lasītājiem?

— Vēlreiz vēlos vārst patērētāju uzmanību uz viņu tiesībām. Nereti dažādu preču garantijas dokumentos ir rakstīts, ka pircējs, ja prece ir sabojājusies, var pieprasīt atmaksāt tās vērtību vai apmainīt pret jaunu pēc trešā remonta. Tas ir pilnīgi nelikumīgi. Patērētāju tiesību aizsardzības likumā ir norādīts, ka šādos gadījumos pircējs ir tiesīgs saņemt naudu vai apmainīt preci, kā arī samazināt preces cenu, var arī nodot remontā. Kā likums, visi pārdevēji piedāvā remontu. Bet brāķis paliek brāķis. Šādos gadījumos maz ticams, ka pircējs tiks vaļā no mūžīgiem remontiem.

Garantijas laiks pagarinās par remonta laiku. Nereti remonta laikā īpašnieks nesāņem no remontētāja atzīmi garantijas termiņā par labošanas ilgumu.

Preiļiešiem iesaku būt uzmanīgiem parakstot lizinga, tas ir, preču pirkšanas uz kredīta, līgumus. To nosacījumi ir smagi. Kad tie jāpilda, cilvēki dažreiz kaut ko nokavē, un seko bargs sods. Arī tas, kas līgumā rakstīts ar ļoti sīkiem burtiem, ir noteikti jāizlasa. Ir bijuši gadījumi, kad par vienu mēnesi nokavētu maksājumu tiek aprēķināta soda nauda 85 procentu apmērā, bet vēl pēc otra mēneša atņemta gan prece, gan piespiests samaksāt soda naudu.

Nobeigumā gribu izteikt atzinību Preiļu novada domei par tik skaistu māju, kas ir atvēlēta Nevalstiskajām organizācijām. Esmu arī Jelgavas NVO centra vadītāja, tāpēc izsaku patiesu prieku par preiļiešu atbalstu savam NVO centram. Preiļus nebeidzu vien slavīnāt. Ne tikai šeit, bet visur, kur mani aizved pienākums.

L.Rancāne

ĪSZIŅAS

Saņem dāvinājuma otro daļu

Piektdien Preiļu Valsts ģimnāzija saņēma norvēģu skolēnu dāvinājumu — 1400 latus. «Novadnieks» jau informēja, ka kopumā Kvinheradas vidusskolas skolēni Preiļu Valsts ģimnāzijai dāvina 5300 latus. Pirmo daļu no šīs summas norvēģi uz Preiļiem atveda pagājušā gada novembrī, vienlaikus piedaloties Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienas svinībās.

Šajā reizē ģimnāzijā ciemojās Kvinheradas vidusskolas direktors Leivs Gudāls un viņa vietnieki. Ģimnāzijas direktors Jānis Eglītis ciemiņus informēja par naudas izlietošanu. Kā tas bija paredzēts, norvēģu dāvinājums tiek tērēts skolas aktu zāles renovācijai. Nomainīti logi, atjaunots skatuves segums, pie tās ierīkoti pakāpieni.

Pedagogi no Norvēģijas šajā braucienā iepazīs arī ar Rīgas skolu darba pieredzi.

Ciemiņiem par godu pie skolas bija pacelts Norvēģijas Valsts karogs. Tas bija pirmais ārzemju karogs nesen ierīkotajos karoga mastos. Vienā no jaunajiem mastiem ir uzvilts Latvijas Valsts karogs.

Žetonu vakars ģimnāzistiem

Preiļu Valsts ģimnāzijā notika tradicionālais žetonu vakars, uz kuru pulcējās 3. kursu audzēkņi, viņu vecāki un pedagogi. Abiturienti saņēma žetonus, kas pēc audzēkņu izvēles bija gatavoti kulona, gredzena vai žetona veidā. Uz žetona un kulona attēloti skolas ģerboņa elementi, bet gredzenu rotā skolas nosaukuma burtu vijums.

Visu četru abiturientu kursu audzēkņi bija sagatavojuši kopīgu koncertprogrammu. Skolas absolvēšanai gatavojas pavisam 102 audzēkņi. Jau maijā sāksies valsts ieskaite un eksāmeni, nopietns pārbaudījums ģimnāzistiem un uztraukuma brīži viņu audzinātājiem — Elitai Jermolajevai, Silvijai Kivko, Natālijai Pizelei, Anitrai Poplavskai.

Metodisko darbu izstāde

Metodisko materiālu audzināšanas darbā un interešu izglītībā skate izstāde rajona bērnu un jauniešu centrā piesaistīja daudzu pedagogu uzmanību. Izstādē ar saviem darbiem piedalījās 50 pedagogi no 15 skolām, iesniedzot 107 metodiskos materiālus.

20 skolotāju darbi izpelnījās atzinību. Pēc apjoma ļoti plašu metodisko darbu klāstu: pieredzes materiālus, scenārijus, kopskaitā 18, iesniedza Galēnu pamatskolas skolotāja Elza Leimane. Tiem klāt bija pievienotas 60 veidu piegrieznes (ielūgumi, apsveikumi, vizītkartes laciņu, akvāriju, ķekartnieku, rūķu u.c. formās).

Aglonas vidusskolas deviņi skolotāji iesniedza 16 materiālus, seši skolotāji no Preiļu 2. vidusskolas — 13, četri Jersikas pamatskolas pedagogi — astoņus darbus. Rožupes pamatskolas skolotāja Inga Kūksuliņa piedalījās ar sešiem darbiem.

Katrs izstādē redzamais darbs pelna ievērību, jo rāda, kā skolotāji strādā ar saviem audzēkņiem ārpus obligāto priekšmetu stundām. Piemēram, Preiļu 1. pamatskolas direktora vietnieces Dignas Produnces materiāliem par patriotisko audzināšanu pievienotajās fotogrāfijās redzams, kā skolas foajē valsts gadadienā no degošām svecītēm un skujām izveidotas Latvijas kontūras.

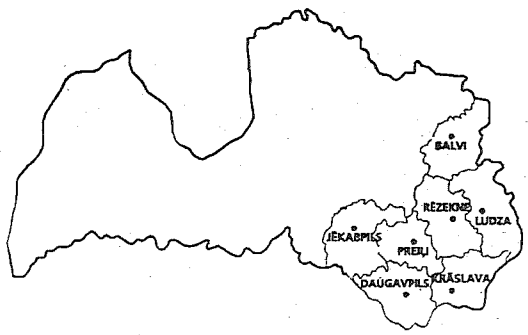
Aglonas vidusskolas skolotāja Monika Pušņakova kopā ar 1990. — 2000. gada absolventiem savākusī viņu domu graudus, kas apkopoti izdevumā «Dažreiz roze ir svarīgāka par maizi». Skolotāja ar savu audzināmo 7. klasi sagatavojusi dienasgrāmatu par svarīgākajiem notikumiem. Kāda meitene tajā ielīmējusi savu jaundzimušā brālīša fotogrāfiju un dalījies izjūtās, kā viņa mazuli sagaidījusi mājās. Tas parāda lielo uzticēšanos un atklātību starp skolēniem un audzinātāju. Šīs pašas skolas skolotāja Lilija Meldere kopā ar 8.c klases skolēniem noorganizējusi konkursu «Soli pa solītim», kurā iesaistītas bērnu ģimenes.

Ar interesantu 1. septembra scenāriju izstādē piedalījās Riebiņu vidusskolas skolotāja Elizabete Belousova.

KAIMINU RAJONOS

Kūlas dedzinātāja izposta savu īpašumu

Ar ievērojamiem materiāliem zaudējumiem kūlas dedzināšana 28. martā beidzās Jēkabpils rajona Asares pagasta «Senču» saimniecē. Viņas izraisītajā ugunsgrēkā sadega kūts ar trim cūkām un četriem sivēniem. Vēl Jēkabpils rajonā šajās dienās sadegusi dārza māja Daugavsalā.

«Brīvā Daugava»

BALVU RAJONĀ

Liktenīgā satikšanās ar dienvidāfrikāni

Balvu amatniecības vidusskolas skolotāja Nadja Pizika no 1994. līdz 2000. gadam nodzīvoja Dienvidāfrikas Republikā. Nadja un celtniecības inženieris Luiss Vilhelms satikās Zviedrijā, uz kuriem viņa bija devusies darba komandējumā, bet viņš — atpūsties. Tā bija divu jau dzīvesgudru un nopietnu cilvēku liktenīga sastapšanās. Taču kopdzīvei nebija lemts ilgs mūžs. Luiss Vilhelms gāja bojā, glābjot cilvēkus, kuri bija cietuši autokatastrofā un no ceļa nogāzušies dziļā ielejā. Pēc vīra nāves Nadja atgriezās Balvos.

Nadja sevi uzskata par pragmatisku un praktisku cilvēku, tāpēc, dodoties vīram līdzī uz DĀR, bijusi gatava sadzīvot ar dažādas rases cilvēkiem. Pārsvārā tur dzīvojot melnie un krāsainie iedzi-

votāji, bet ļoti daudz arī iebraucēju no Eiropas un Indijas, kuru senči iecelojuši dažādos laikmetos.

Līdzī papemto lietusmēteli Nadja uzvilks reizes trīs gadā. Ziemā, kas ilgst no jūnija sākuma līdz augusta beigām, temperatūra Dienvidāfrikā var nokrist līdz plus 16 vai plus 12 grādiem. Bet pārējā laikā temperatūra svārstās no plus 25 līdz plus 40 grādiem.

Uzturā vietējie iedzīvotāji lietojot ļoti daudz gaļas, īpaši liellopa un jēra gaļu. Bet nacionālais ēdiens kā melnajiem, tā baltajiem esot stingri savārita kukurūzas biezputra, ko ēdot pat vairākas reizes dienā un arī ar dažādām mērcēm. Nadjai tā negaršojuši. Viņa priekšroku devusi pazīstamiem un nepazīstamiem dārzeņiem, kas smalki sagriezti, apcepti uz pannas un pārlieti ar sojas mērci.

Āfrikas cilvēku ēdienu gata-

vošanas kultūra prasa ēdienu vārīt vismaz trīs stundas. Pārtiku iepērk reizi vai divas mēnesī lielos daudzumos. Sievietes var atļauties tik ilgi gatavot ēst tāpēc, ka viņas nestrādā. Arī baltās sievietes pārsvārā dzīvo mājās. Vai arī strādā pusslodzi, bet tikai tadē, lai tiktu ārā no mājas, cilvēkos. Dienvidāfrikā sieviete ir audzināta tā, lai rūpētos par ģimeni, bērniem, uzturētu mājas garu, un tas viņām ir asinis. Par ģimenes materiālo stāvokli rūpējas vīrieši. Nadja strādājusi ASV firmā par datorspeciālisti, lasījusi lekcijas datorzinībās vietējās koledžas studentiem, bet vīramāte brīnījies, kāpēc viņa tik daudz strādā.

Sievietēm mājas darbos ir palīgi. Arī Nadjai bijusi kalpone, kas mazgājusi veļu, grīdu, traukus. Viņai pašai bija jāpatur galvā, kas vajadzīgs mājai, ģimenei.

Nadja ar vīru daudz ceļojuši. Ceļi Dienvidāfrikā esot labi. Lauvas pa ceļmalām neskrādot. Vietējie iedzīvotāji jau sen sapratuši, kā var pelnīt naudu. Zemju īpašnieki veidojot medību saimniecības, vai arī mazus dabas parciņus. Gribi skatīties, vai gribi medīt — maksā.

Tomēr arī Dienvidāfrika nav paradīze zemes virsū. Valstī ir kriminogēni elementi, kas audzē un pārdod narkotikas.

Taču vietējie iedzīvotāji esot ļoti sirsnīgi, bet pats galvenais, kā Nadjai pietrūkst pēc atgriešanās Latvijā, ir iespēja dzīvot nesteidzoties. Dienvidāfrikāni uzskata, ka cilvēks nedrīkst dzīvot steigā. Nadjai pietrūkstot divu trīs stundu dienā, lai varētu mierīgi atpūsties, pasēdēt, palasīt Biblii vai kādu grāmatu.

Viņa joprojām sarakstās un sazvānās ar vīra radiem, bet vasarā

● Atvadišanās no draugiem bijusi skumja, bet sirsnīga. No Nadjas atvadās kolēģe — pasniedzēja, Dienvidāfrikas iedzīvotāja Ajanda.

viņus gaida ciemos.

«Vaduguns»

LUZDAS RAJONĀ

Pildas skolas pūtēju orķestrim — 30

Nesen Pildas skolā bija liels notikums — tika atzīmēti pūtēju orķestra 30 pastāvēšanas un darba gadi. Par to jāpateicas orķestra dibinātājam un vadītājam kopš tā darbības sākuma, sava darba entuziastam Valērijam Petrovam.

Atšķirībā no līdzīgiem kolektīviem lielajās pilsētās, kur uz vietu orķestri pretendentiem jāiziet konkursa atlase, Valērijam šādas izvēles iespējas nav, bet rezultāts un darba augļi ir acīm redzami. Uz jubilejas tikšanos bija sapulcējušies apmēram pusotra simta cilvēku un reti kurš Pildas pamatskolas audzēknis nav izmēģinājis savus spēkus orķestrī.

Saimnieks policistus lūdz nošaut suni

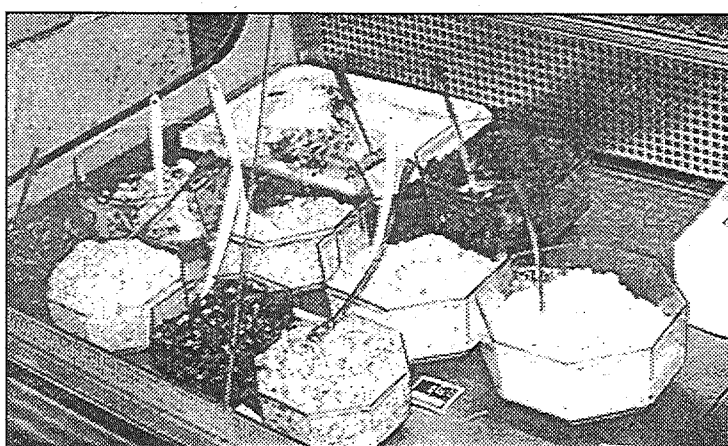
Kārsavietis N. paziņoja policijai, ka viņam piederošais Kaukāza aitū sugas suns norāvis no ķēdes, uzbrucis saimniekam un aizskrējis uz pilsētu. Kopā ar policijas darbiniekiem saimnieks izbrauca meklēt suni. Pēc laiciņa dzīvnieks

tika atrasts — tas bija uzbrucis vēl kādam cilvēkam. Suns saimnieka komandām nepakļāvās, un pēc paša suņa īpašnieka lūguma, lai vairāk nebūtu cietušo, policisti suni nošāva.

Konkurence sabiedriskās ēdināšanas jomā rada idejas

Jautājums, ko šovakar likt galdā, ir ļoti pazīstams vai ikkatrai sievietei, kura vakarā atgriežas mājās no darba, bet tur — tukši katli, sabozies ģimenes galva un bērni bāžas virsū ar mājas darbu burtnīcām. Trūkst spēka mizot un rīvēt, nav laika vārīt zupu no sasaluša gaļas gabala, arī fantāzija izsīkusī.

Par prieku aizņemtajiem cilvēkiem pirms dažiem gadiem Vladimira Abramova veikalā Ludzā parādījās plašs ēdienu klāsts, apmēram astoņu dažādu veidu salāti un tikpat daudz lietošanai gatavotu gaļas izstrādājumu, kotletes, tefteli, ruletes, karbonāde. Šobrīd Ludzā darbojas jau vairāki sabiedriskās ēdināšanas uzņēm-

● Salāti jebkurai gaumei — Vladimira Abramova veikalā.

mumi, kas savā starpā ir konkurenti. Kas ir tas atšķirīgais, ar ko katrs cenšas piesaistīt (noturēt) savus pircējus?

Vladimirs Abramovs stāsta:

— Jau toreiz, kad rekonstruējām ēku veikala vajadzībām, nolēmu, ka pircējiem jāpiedāvā gatavoti ēdieni — tieši salāti. Bija doma tos vest no Rēzeknes restorāna, bet iedomājos, cik nepievilcīgs būs produktu izskats pēc tādas krātīšanās transportā, kā arī

cenās nebūs nekādas zemās. Tāpēc pārdomāju: ierīkosim nelielu cehu un sāksim ar dažādiem salātu veidiem. Realitāte ir tāda, ka nevienam salātu veidu pircēji nenoraidīja, visi guva atzinību.

Tautā atzinību guvusi ēdnīcīņa «Mājas virtuve». Tās profils ne daudz atšķiras: kaut arī «Mājas virtuve» pieņem pasūtījumus un arī ēdienus izvadā tieši pie klientiem, tomēr pamata bizness ir ēdināšana un vietas. Ēdnīcas lielākais

pluss ir ātra apkalpošana, kā arī, protams, vienmēr svaigas un lētas pusdienas. Cilvēki var izvēlēties kādu no trīspadsmit otrajiem ēdieniem, kādu zupu un saldēdienu. Tepat tiek cepti arī garšīgi pīrāgi un smalkmaizītes. Pusdienas ar piegādi pasūta iestāžu darbinieki, bet nereti arī cilvēki uz mājām. Jaunatne ir izrēķinājusi, ka trauksmainajā šodienā laiks, ko aizņem ēdienu gatavošana, ir dārgāks.

Visjaunākā Ludzā ir kafējnīca kulinārija «DAR». Uzņēmuma galvenais profils ir ēdināšana uz vietas, bet nav tādu pasūtījumu, ko viņi nespētu izpildīt. Galvenais trumpis te esot un būšot — ēdienu kvalitāte un apkalpošanas kultūra. Telpas atbilst tam, lai varētu rīkot arī ļoti lielus banketus, kāzas, jubilejas. Ikdienā kafējnīcā ir apmēram desmit otro ēdienu klāsts, bet salāti — kaut vai sešsimt veidu, tas ir, ko pasūta, to arī pagatavo.

Konkurence jebkurā jomā patērētājiem nāk tikai par labu, kaut arī pašiem uzņēmējiem rada galvassāpes un bažas.

«Ludzas Zeme»

JĒKABPILS RAJONĀ

Izglīto bērnus par viņu tiesībām

Jēkabpils rajona policijas pārvaldē notika jau otrais seminārs par bērnu tiesībām. Tajā piedalījās 22 bērni no 14 rajona skolām. Nodarbības vadīja nepilngadīgo lietu inspekcijas vecākā inspektore Tatjana Grahoļska-Krjukovska, kas kopā ar bērniem pārrunāja gadījumus, kad tiek apdraudēta bērnu dzīvība un veselība. Tika runāts par to, kā šādos gadījumos rīkoties, kā ieraudzīt, ka otram nodarīts pāri, kur vērsties pēc palīdzības, kad draud briesmas. Nākamais seminārs «Tu man līdzās» plānots šomēnes, tajā tiks runāts

par to, kā bērniem pamanīt vienam otru, kā palīdzēt. Semināru vadīs bērnu patversmes «Saulesbērni» direktore Ilze Rūsiņa.

Jēkabpils rajona padome — gandrīz bez izmaiņām

29. martā notika pirmā Jēkabpils rajona padomes sēde jaunā sastāvā, tiesa, jauni pašvaldību vadītāji ievēlēti tikai trijos pagastos. Rajona padomes priekšsēdētāja amatam tika izvirzīta tikai viena kandidatūra — Saukas pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Raščevskis. Viņa kandidatūra tika atbalstīta vienbalsīgi. Jēkabpils

rajona padomes priekšsēdētāja vietnieki būs Jēkabpils pilsētas mērs Leonīds Salcevičs un Viestītes mērs Jānis Dimitrijevs. Par izpilddirektoru atkārtoti iecelts Jānis Subatiņš.

Žurnālisti viesojas Zviedrijas celulozes ražotnē

Lai iepazīstinātu ar celulozes ražošanas procesu un tā ietekmi uz vidi, Latvijas žurnālistiem bija iespēja viesoties celulozes ražotnē Zviedrijas pilsētā Monsterosu, kur atrodas kompānijas «Sodra» celulozes kombināts.

Rūpnīcas jauda ir 750 000 tonnu

celulozes gadā. Kombinātā strādā 500 cilvēku, bet bez tiem ar ražošanas darbu saistīti vēl 2000 cilvēku ārpus tās. Kompānija «Sodra» ražo celulozi, veic mežizstrādi, apsaimnieko mežus, stāda jaunaudzus. Kompānijas īpašnieki ir 34 000 privāto meža īpašnieku. Sarunās vietējie iedzīvotāji žurnālistiem atklājuši, ka pozitīvākais ir darba vietas, kas radušās pēc rūpnīcas uzcelšanas, tomēr reizēm no ražotnes nāk smaka, pie kā gan jau esot pierasts. Iedzīvotāji atzīst, ka veselības problēmu, kurās varētu vainot rūpnīcas radīto ietekmi, neesot.

«Sodra» neapgalvo, ka rūpnīcas apkārtnē piesārņojuma nebūtu,

taču daba ar to veiksmīgi tiek galā. Pastāvīgi tiek pētīts, vai vides piesārņojums ietekmē zivju skaita samazināšanos. Uz jautājumu, kādā gadījumā projekts Latvijā varētu netikt īstenots, «Sodras» pārstāvis atbildēja, ka galavārds ir sakāms Latvijas pusē. Lai varētu celt rūpnīcu, Latvijai jāsakārto infrastruktūra (ceļi, dzelzceļa pievads), jo zviedri nevar būvēt ceļus svešā valstī. Ja šie darbi tiks novilcināti, var izrādīties par vēlu, jo arī Vācijā tiek runāts par šāda projekta īstenošanu. Ja viņi sāks pirmie, tad Latvijā šāds kombināts vairs neatmaksāsies.

«Brīvā Daugava»

Pirms dodaties uz ārzemēm

Sākums «Novadnieka» 28. februāra, 7. un 14. marta numuros.

Luksemburgā

Ieceļojot ar transportlīdzekli Luksemburgā, tam obligāti jābūt uzlīmei LV. Transportlīdzeklim jābūt apdrošinātam (Zaļā karte). Luksemburgā nav jāmaksā ceļa nodoklis.

Luksemburgā atļauts pārvietoties transportlīdzeklī ar tonētiem stikliem, izņemot priekšējo stiklu. Vadītāja un blakussēdētāja stikliem (priekšējais labais un kre-

isais stikls) jābūt labi caurskatāmiem, tā, lai neapdraudētu satiksmes drošību sliktā redzamībā.

Transportlīdzekli jebkurā brīdī var apturēt un veikt kontroli, ja tam ir uzskatāmi tehniski defekti, piemēram, riepu protektors ir nodilis zem pieļaujamā minimuma, bojāts izpūtējs, kas rada pārlietu troksni u.c.

Ziemā riepas ar radzēm ir atļauts izmantot no 1. decembra līdz 31. martam, kā arī citos mēnešos, ja ir sniegs un apledojušs uz ce-

ļiem. Minētās riepas var izmantot transportlīdzekļi, kuru svārs nepārsniedz 3,5 tonnas. Radžu skaits ir noteikts — 110 un izmantojams tikai radiālas struktūras riepiem. Automašīnai visām četrām riepiem jābūt ar radzēm. Maksimālais ātrums ir 90 km/h uz šosejām un 60 km/h uz pārējiem ceļiem. Automašīnai, kura aprīkota ar radzotām riepiem, aizmugurē jābūt ātrumu ierobežojošai zīmei — uz balta diska melniem cipariem «60».

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Cietumsods par sabiedriskās kārtības traucēšanu

15. februārī Preiļu rajona tiesa izskatīja 1976. gadā dzimušā Preiļu rajona Līvānu iedzīvotāja, 1990., 1991., 1992., 1998. un 2000. gadā sodītā Romualda Kaķiša un 1971. gadā dzimušā Līvānieša, 1989. un 1993. gadā sodītā Jura Dauguļa lietu.

Romualds Kaķītis un Juris Daugulis 2000. gada 13. novembra naktī ap pulksten 2.00 alkohola reibumā ieradās SIA «LKL» kafējnicā «Alianse» Līvānos un bez jebkādam ceremonijām piesēdās pie galdiņa, kur jau sēdēja četras sievietes.

Kaķītis lamājās neglītiem vārdiem un aizskāra pie galda sēdošās sievietes, tad vienai no viņām iesita ar dūri pa seju. Savam biedram lamāties palīdzēja arī Daugulis. Turpinājumā tika apgāzts galdiņš, pie kura visi sēdēja. Trauki nokrita uz grīdas, tika saplēstas glāzes piecu latu vērtībā. Cietušajai sievietei vēlreiz tika iesists pa seju un pārsista lūpa.

Tādā veidā abi vīrieši rupji pārkāpa sabiedrisko mieru, kas izpau-

dās acīmredzamā necienā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, kā arī uzņēmuma darbu, nodarot miesas bojājumus cietušajai un iznīcinot mantu.

Tiesa ņēma vērā, ka Romualds Kaķītis jau vairākkārt sodīts, tajā skaitā arī par noziegumiem, kas izdarīti iepriekšējā soda izciešanas laikā. Tiesa nosprieda atzīt Romualdu Kaķīti par vainīgu un galīgo sodu noteikt brīvības atņemšanu uz trim gadiem un septiņiem mēnešiem, atņemot tiesības piecus gadus iegādāties, glabāt un nēsāt gāzes pistoles. Noteikta arī policijas kontrole uz diviem gadiem. Sods būs jāizcieš slēgtajā cietumā zemākajā režīma pakāpē.

Juris Daugulis sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu ar policijas kontroli uz tikpat ilgu laiku, sodu izciešot slēgtā cietumā zemākā režīma pakāpē.

«Celtņiekmeistars» iekrita

20. janvārī Preiļu rajona tiesa izskatīja 1981. gadā dzimušā Preiļu iedzīvotāja Aleksandra Bogdanova lietu.

2000. gada augusta vidū zādzības nolūkā viņš Preiļos, Lauku ielā 4, netālu no vietas, kur pats dzīvoja, izņēmot logu, iekļuva M.V. mājā, kur paņēma kaprona somu trīs latu vērtībā. Lai nebūtu jāiet tukšām rokām, somā salika trīslietu bundžu ar baltu krāsu, viena litra bundžu ar brūnu krāsu, «Pinotex» bundžu, vēl tumši brūnas krāsas bundžu, kā arī trīs veltiņus un otu krāsošanai. Lai būtu jautrāk, paņēma līdzi arī magnetolu VEF un izkāpa pa logu atpakaļ. Kopā tika paņemtas mantas aptuveni 30 latu apmērā. Krāsu «celtņiekmeistars» vēlāk pārdevis.

Tiesa ņēma vērā, ka Aleksandrs Bogdanovs jau agrāk sodīts par zādzībām — 1997., 1998., 2000. gadā un 2001. gada 11. janvārī. Tāpat tiesa ievēroja, ka nodarījumu pēc šī sprieduma tiesājamais izdarījis pirms viņa notiesāšanas ar Preiļu rajona tiesas 2001. gada 11. janvāra spriedumu. Tādēļ galīgais sods tika noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un deviņiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas, sodu izciešot slēgtā cietumā.

Pēc Preiļu rajona tiesas materiāliem

Tirgojās, kamēr apzaga

2. martā tiesā izskatīta Jēkabpils iedzīvotājas, 1954. gadā dzimušās Raisas Čubrevičas lieta.

2000. gada 15. novembrī ap pulksten 14.00 Aglonas pagasta Jaunaglonā Sofijas B. mājās Čubreviča slepeni nozaga naudu — ievērojamu summu no maciņa, kas bija paslēpts virtuvē.

20. novembrī ap pulksten 15.00 Stabulniekos situācija atkārtojās. Ar Čubreviču kopā bija Gaļina Skubenko. Kamēr tā mājās saimniecei Teklai M.

piedāvāja preci, ko abas bija atvedušas, Raisa Čubreviča slepeni iegāja dzīvoklī un no bufetes, kas atradās istabā, nozaga 90 latus.

Tiesa nosprieda Raisu Čubreviču sodīt ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu bez mantas konfiskācijas. Sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Pēc Preiļu rajona tiesas materiāliem

POLICIJAS ZIŅAS

Satiksmes negadījumi

17. martā ceļa Preiļi — Silajāņi 13. kilometrā automašīnas VAZ 21061 vadītājs Ivars M. netika galā ar automobiļa vadību, nobrauca no ceļa un ietriecās stabā. Bojāta automašīna, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

Tur nepiesietus suņus

19. martā tika reģistrēts iesniegums par to, ka Sutros Krasta ielā dzīvojošā Zinaīda Z. neievēro suņu turēšanas noteikumus. Vainīgajai personai sastādīts administratīvais protokols.

Patvarīga rīcība

Administratīvais protokols sastādīts preilietei Ninai K. par to, ka 19. martā viņa patvarīgi paņēma J.K. piederošās mantas.

Sabojāja luksoforu

20. martā Preiļos, Daugavpils ielā 2 (centra krustojumā) nezināmas personas atvērušas luksofora skapi un sabojājušas ierīces pulksteni. Ierosināta administratīvā lietvedība.

Nepatika zemes robežas

20. martā reģistrēts iesniegums par to, ka 19. martā Līvānu novada Turku pagasta «Dubnas viensētās» kooperatīvā «Centība» Vasilis A. patvarīgi pārvietoja zemes gabala robežas. Sastādīts administratīvais protokols.

Iereibis atradās

«nepareizajā» vietā

20. martā Andrejs S. atradās alkohola reibumā akciju sabiedrības «Preiļu siers» administratīvajā ēkā. Sastādīts administratīvais protokols.

Atkārtoti brauca dzērumā

21. martā reģistrēts iesniegums par to, ka Genādijs A. alkohola reibumā atkārtoti gada laikā vadīja automobili. Par notikušo ierosināta krimināllieta.

Nelikumīga tirdzniecība

21. martā Pelēču pagasta Ārdavā Sergejs J. savās mājās nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus. Tajā pašā dienā konstatēts, ka arī Rušonas pagasta Aglonas stacijā, Aglonas ielā 4 Feoronija C. savās mājās nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus. Sastādīti administratīvie protokoli.

22. martā Līvānos Andris Č. pārkāpa preču uzskaites un aprītes kārtību. Sastādīts administratīvais protokols.

23. martā Preiļos, Mehanizatoru ielā Valentīns B. nelikumīgi

pārdeva alkoholiskos dzērienus. Sastādīts administratīvais protokols.

26. martā reģistrēts iesniegums par to, ka 15. februārī Rudzātos, Mehanizatoru ielā Edīte S. veica alkohola tirdzniecību bez licences. Sastādīts administratīvais protokols.

Mūzika bez licences

22. martā Preiļu kafējnicā «Kronis» atskaņoja mūziku bez licences mūzikas publiskai atskaņošanai. Tas pats pārkāpums tika konstatēts SIA «Ābelītes» Paulāna ielā 3a, kā arī veikalā «Beta», kas atrodas Brīvības ielā 2. Visos gadījumos sastādīti administratīvie protokoli.

Nepareizi noformēta pavadzīme

29. martā Rušonas pagasta Kastīrē Jānis C. veda kokmateriālus ar nepareizi noformētām pavadzīmēm rēķiniem. Sastādīts administratīvais protokols.

Huligānisms un ģimenes skandāli

16. martā Preiļos, Valmieras ielā 4 Vitālijs G. izdarīja huligāniskas darbības.

17. martā Līvānos, Krustpils ielā 40 Agris S. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu.

18. martā Aglonā Cirišu ielā 2 Jāzeps A. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret A.H. Tajā pašā dienā alkohola reibumā Aglonas pagasta Bēķos huligāniski uzvedās Vladislavs G.

19. martā Preiļos, Brīvības ielā 40 Konstantīns V. izdarīja huligāniskas darbības.

20. martā Preiļos, Liepājas ielā 20 Jāzeps R. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret V.S.

20. martā Līvānos, Rīgas ielā 65 Pēteris P. izdarīja huligāniskas darbības.

22. martā Līvānos aptiekā «Zelta sietiņš» huligāniski uzvedās Arvīds J.

21. martā pret G.T. huligāniski izrikojās Dmitrijs A. un Juris Dz. Tas notika Rožkalnu pagasta Dubencā.

24. martā Aglonas pagasta Kapiņos Romāns B. izdarīja huligāniskas darbības pret S.I.

24. martā Līvānos Rīgas ielā 41 Valdis G. izdarīja huligāniskas darbības pret J.V.

27. martā Līvānu novada Turku pagasta «Dubnas viensētās» Viktors M. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības.

28. martā Līvānos, Rīgas ielā Raivis K. izdarīja huligāniskas darbības un ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

LATGALES APGABALTIESĀ

Diskusija ar Eiropas Savienības ekspertiem

Turpinās Eiropas Savienības (ES) projekta «Tiesu reforma» realizācija. Ar to saistītās aktivitātes notiek arī Latgales apgabaltiesā, kur ar tiesnešiem nesentīkās ES eksperts Joahims Krolls un padomnieks pirmsiestāšanās jautājumos Rainers Deville.

Notika diskusija un viedokļu apmaiņa par iespējamām izmaiņām Latvijas normatīvo aktu sistēmā. Ir jāuzlabo situācija mūsu valsts tiesās, kā arī jāveicina Latvijas tiesību sistēmas sabalansēšana ar ES tiesību normām. Eiropas justīcijas standartiem vēlama līdzsvarotība gan Latvijas tiesu un

tiesnešu darba kvalitātē un plānošanā, gan juristu un klientu attiecībās un citos jautājumos.

Par pozitīviem ieteikumiem, kuras jau tagad var īstenot Latgales tiesās, stāstīja Krāslavas, Daugavpils, Preiļu un Balvu tiesu priekšsēdētāji un tieseši. Latgales apgabaltiesas priekšsēdētājs Kārlis Valdemiers pastāstīja, ka sakarā ar izmaiņām likumdošanā Latgales apgabaltiesa vairs neizskatīs daudzas lietas, kuras nodos rajonu un pilsētu tiesām.

Izsverot tiesu varas stāvokli un vietu mūsu valstī, nākas secināt, ka tas, ko ES grib redzēt Latvijā, vēl ir tālu no īstenības. Nepilnības ir ne tikai tiesu sistēmas materiālajā stāvoklī vien. Pārlietu zems ir

sabiedrības labklājības līmenis. Eiropas standartiem neatbilst gan likumi, gan sabiedrības tiesiskā apziņa un zināšanu līmenis. Šajā sakarā Rainers Deville šaubījās, vai ir pietiekami nopietnas Latvijas valdošo politisko spēku optimistiskās prognozes par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā jau pēc pāris gadiem. Ja Latvijas likumi, juristu un tiesu darbinieku algas un sociālās garantijas, kā arī tehniskais nodrošinājums neatbilst Eiropas standartiem, ES durvis Latvijai diezin vai atvērsies tik drīz, savus uzskatus neslēpa Eiropas pārstāvji.

Jūlijs Trops,
Latgales apgabaltiesas
preses dienests

INTERESANTI

Rajona bibliotēkas
2000. gadā

Preiļu rajonā ir 38 pašvaldību tautas bibliotēkas. Pagājušajā gadā to pakalpojumus izmantojuši 13 585 iedzīvotāji, kas ir par 500 vairāk nekā 1999. gadā. Bibliotēku apmeklējumu skaits sastāda 182 384. Pluss, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir 12 108. Izsniegtas 629 145 grāmatas, par 32 762 vairāk nekā 1999. gadā.

Uz Starpbibliotēku abonementu (SBA) nosūtīti 722 pieprasījumi, bet rajona bibliotēkas saņēmušas 1021 SBA pieprasījumu.

Kopējais bibliotēku personāls ir 65 darbinieki, no viņiem 54 ir bibliotekārie darbinieki. Septiņiem ir augstākā, to skaitā — trijiem — bibliotekārā augstākā izglītība.

Bibliotēku kopējā platība sastāda 3778 kvadrātmetrus.

Tautas bibliotēkās pavisam ir 12 datori, seši — personāla darbam un seši — lietotājiem. Datori ir tikai pilsētu bibliotēkās. Abās pilsētu bibliotēkās — Preiļos un Līvānos ir interneta pieslēgums.

Bibliotēku uzturēšana pagājušajā gadā izmaksājusi 132 164 latus, kas par 4491 latiem ir vairāk nekā 1999. gadā. Personāla darba

apmaksāšanai izlietoti 81 346 lati, pieaugums, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir 225 lati.

Fondu komplektēšanai iztērēti 27 508 lati, par 3553 latiem vairāk nekā gadu iepriekš. Grāmatas iepirktas par 16 941 latu, bet periodikas pasūtīšanai atvēlēti 10 567 lati.

Kapitalizdevumiem izlietoti 2909 lati. Šajā summā ietilpst izdevumi par remontu un sīko inventāru.

Datortehnikas uzturēšana bibliotēkām izmaksājusi 4505 latus, no kuriem 1429 lati ir pašvaldības līdzekļi, bet pārējo sešu citi finansētāji.

Bibliotēkas saņēmušas dāvinājumus no sponsoriem 7792 latu apmērā. 2424 latus no šīs summas saņēmušas pagastu bibliotēkas.

Tautas bibliotēku kopējais fonds sastāv no 538 083 vienībām. Tas ir par 56 249 vairāk nekā 1999. gadā. Fondā atrodas 484 354 grāmatas, 1431 audiovizuālais dokuments, 52 136 seriālizdevumi, 27 elektroniskie dokumenti, 128 citi dokumenti.

L.Rancāne

PASAULES RAIBUMI

Iesprūst vannā
un mirst

Kāds pārmērīgi aptaukojies amerikānis nomiris pēc tam, kad ugunsdzēsēji divas stundas bija pūlējušies atbrīvot viņu no vannas, kurā vīrietis bija iesprūdis.

Reksfords Pirsas nomiris ar sirdstrieku īsi pēc tam, kad ticis izvilts no vannas savā mājā Bostonā. Lai atbrīvotu Pirsu, desmit ugunsdzēsēji bija spiesti nonest viņu ar visu vannu pa kāpnēm uz pirmo stāvu un sasist vannu.

Pirsa kaimiņš Nikolass Pauerss sacīja: «Šķiet viņš svēra kādas 400 mārciņas (aptuveni 180 kilogramu). Viņš neizskatījās veselīgs, bet citādi viņam nekādas vainas nebija.»

Policisti, kas ieraušies mirušā vīrieša dzīvoklī, bija sautuši par briesmīgajiem apstākļiem, kādos Pirsas dzīvojis kopā ar kādu 30 gadu, vecu sievieti. «Tā bija īsta šausmu māja. Itin visur mētājās atkritumi,» teica policijas pārstāvis.

Alnis mēģina
izvarot auto

Kāds pēc intīmas tuvības noilgojies Norvēģijas alnis pārskatījis un noturējis nelielu, dzeltenu vieglo automašīnu par iespējamo seksa partneri, taču, nesagaidījis no tās nekādu reakciju, nosmērējis mašīnu ar saviem mēsliem.

Automašīnas īpašnieks Leifs

Borgersens stāstīja, ka atradis savu automašīnu, notriektu ar aļņu siekalām un mēsliem.

Borgersens saka, ka alnis viņa automašīnai uzmācies viņa mājas pagalmā Lardālē, aptuveni 200 kilometrus uz dienvidrietumiem no Oslo.

«Pagalms bija vienkārši pārvērts par brīvdabas tualeti,» sūdzējās Borgersens. «Nesmu pārliecināts, vai man turpmāk vajadzētu riskēt un atstāt automašīnu vienu un neaizsargātu pagalmā.»

Taču automašīnai alnis nekādu kaitējumu nav nodarījis, tikai saliecis sānu spoguļi.

Teletūbiji
vingros

Kā atbilde uz Austrālijas medikū pārmetumiem, ka populārie televīzijas varoņi teletūbiji nostiprina bērnos uzskatu, ka resnam būt ir labi, tiks veidota videofilma, kurā tie aktīvi darbosies, lai būtu labā formā. Filmā «Teletubbies Go!» pašu jaunāko skatītāju iemīļotie varoņi Tinkijs Vinkijs, Dipsijs, Lalā un Po mudinās uz fiziskām aktivitātēm — tie lēkās, stiepsies, soļos un pat stāvēs uz vienas kājas.

Šādu lēmumu BBC pieņēma pēc protesta, kas saņemts no Austrālijas medikū, ka teletūbiji ir pārāk korpulentī un mazkustīgi un skatīšanās uz tiem jaunākajiem skatītājiem esot neveselīga.

BNS

Latvijas Nacionālās bibliotēkas dienesta galvenā bibliogrāfe Maija Grebeža, kurai mājās glabājas divi — trīs tūkstoši grāmatu, ieteic: savas grāmatu krātuves skeletā ielieciet mugurkaulu, proti, klasiskus. Īstenas vērtības gadījumos nenoveco.

Grāmatas ir dārgas, tāpēc tās jāiegādājas ļoti lietpratīgi. Nekad nepērciet to, ko nevajag.

Jāizsver, vai grāmata ikdienā būs bieži vajadzīga (praktiski padomi, uzzīņu krājumi, enciklopēdijas), vai to gribēsiet pārskatīt daudzkārt (daiļliteratūra, miļa grāmata).

Grāmatas kārtojiet pa grupām: daiļliteratūra, uzzīņu literatūra, grāmatas par ģimenes locekļu vaļasprieku, profesionālajā darbā nepieciešamās utt.

GRĀMATA, KAS MAN PATĪK

Par vidi, apkārtni un mums pašiem

Preiļu rajona galvenajā bibliotēkā lasītava un abonementa telpa vienmēr ir pilna ar dažāda gadagājuma ļaudīm. Šķiet, ka pašlaik ir īsts lasīšanas «bums». Grāmatas tiek lasītas pat vairāk nekā tajos laikos, kad skolā to lika darīt obligāti, bet veiksmīgai iešanai pa karjeras kāpnēm ap sevi vismaz vajadzēja radīt imidžu, ka cilvēks labi orientējas literatūrā. Jā, protams, inteliģences lasāmviela arī tajos laikos atšķīrās ar to, ka tā lielākoties sastāvēja no literatūras šedevriem. Pašreizējā lasītāre daļēji izskaidrojama ar to, ka literatūras izvēles iespējas ir ļoti lielas, ka tiek izdoti ārzemju rakstnieku darbi, par kuru eksistenci pirms gadiem desmit nemaz nezinājām.

Tomēr par grāmatmīļiem var nosaukt ne tikai bibliotēkās sastātos cilvēkus. Ļoti daudziem ir izveidotas savas personīgās bibliotēkas, kuras aizvien tiek papildinātas, kaut arī prasa ne mazums līdzekļu.

Šoreiz par savu mīlestību uz grāmatām stāsta Preiļu novada domes grāmatvede Skaidra Mukāne.

— Tas, vai bērns būs vai nebūs draugs ar grāmatu, ir atkarīgs no pieaugušajiem cilvēkiem. Ko viņi lasa paši, vai nē, lasa nemaz, ko palasa priekšā bērnam. Kā tas bija ar jums?

— Likumsakarīgi vai arī nejauši, taču saistība ar grāmatām man ir bijusi visu mūžu. Bērniībā grāmatas priekšā visbiežāk lasīja vecākais brālis, kurš joprojām ir liels «grāmatu tārs». Pašai patika lasīt grāmatas, kurās bija daudz ilustrāciju.

Pamatskolā mana klases audzinātāja bija latviešu valodas un literatūras skolotāja. Brīnišķīgs cilvēks, laba pedagoģe ar ļoti bagātu iekšējo pasauli, kura prata izraisīt patiesu interesi par grāmatām.

Vairāk nekā 13 gadus strādājot grāmatu namā «Latgale», kopā ar grāmatām būt iznāca visvairāk. Tas bija laiks, kad labas grāmatas maksāja ne pārāk dārgi (salīdzinoši ar šīsdienas cenām), taču visiem gribētājiem to nepietika, jo grāmatas bija deficīts.

Reizēm gadījās, ka labu grāmatu vietā no Rīgas grāmatu bāzes atsūtīja skaidru naudu. Protams, šajā laikā papildināju savu grāmatu plauktu, bez tam tas bija arī laiks, kad grāmatas ļašiju visvairāk, īpaši daiļliteratūrā.

— Vai pēdējā laikā literārā gaume mainījusies?

— Tagad vairāk lasu periodiskos izdevumus — laikrakstus, žurnālus, kā arī speciālo literatūru. Arī tūri ieinteresēti — ārpusklases literatūru 3. klasei, ko lasa mana meita Lāsma.

Negribu teikt, ka par daiļlitera-

Labs darba vietas
izvietojums

Visenerģētiskākā vieta, kur novietot savu darba galdu, atrodas durvīm diagonāli pretējā stūrī. Tas ir labākais sektors jūsu veiksmīgai karjerai.

Kā piesaistīt
naudu

Spogulis ir ļoti noderīgs bizness, ja tas novietots tā, lai tajā var redzēt kases aparātu, jo tas palīdz divkārtot peļņu. Spoguļi nedrīkst novietot pie sienas, kas atrodas pretī durvīm.

Bērniem nevajag savu
televizoru

Uztraucošs ir fakts, ka ļoti daudziem maziem bērniem istabā ir savs televizors. Tas nenovēršami bērnu attālina no ģimenes, kā arī vājina viņus saskarsmē ar bērniem ārpus mājas. Turklāt pamatu bažām rada elektromagnētiskais starojums no televizora un datora bērnu guļamistabās, it īpaši

tūru vai par grāmatām būtu zudusi interese. Drīzāk jāatzīstas, ka neprotu kārtīgi saplānot savu brīvo laiku.

Nāv laika. Tā laikam ir šī gadījuma lielākā «slimība». Kaut gan zinātne un tehnika mums ir atvieglējusi sadzīves problēmas, brīvais laiks vienlaigā ir deficīts.

Tomēr es neceru uz to, ka man kādreiz būs vairāk laika. Ne tad, kad kārtējais steidzamais darbs būs padarīts, ne arī tad, kad tie citi, ne tik steidzami, būs ierindoti padarīto skaitā. Būs aizvadīta viena darbdiens, bet vietā nāks cita. Taču diennakti ir tik stundu, cik ir, un katras lietderība ir mūsu pašu ziņā. Tātad, arī labai grāmatai atvēlētais laiks.

— Kādu grāmatu savā bibliotēkā jūs pašlaik uzskatāt par labāko un vēlētos ar to iepazīstināt «Novadnieka» lasītājus?

— Tās ir Džila Heila «FEN ŠUI Enciklopēdija», kā arī Lilianas Tū «Praktiskais fen šui». Šī ķīniešu enciklopēdija pie manis nonāca pavisam nejauši. Biju par to dzirdējusi, taču kādu dienu kolēģe to bija atnesusi uz darbu un citēja dažas labas atziņas, kas mani ieinteresēja.

Fen šui pamatā ir zināšanas par

tāpēc, ka šīs istabas bieži vien ir mazas.

Lai bērni justos drošībā, viņiem guļot jāredz durvis. Istabas ar tumšiem kaktiem, kur var saskatīt divainas figūras, kas met uz sienām ēnas, var uztraukt mazus bērnus, kuriem ir dzīva iztēle.

Iemīļoti dzīvnieki un
veselība

Lai gan mums dzīvnieki sagādā prieku un, kā rāda pētījumi, to glaudīšana noņem stresu, nedrīkst neredzēt, ka tie mājās rada risku veselībai. Bieži vien ļaudis brīnās, kāpēc viesi apciemojuma laikā nepakāvējas ilgāk, taču atbilde ir acīmredzama. Viesu vislielāko nepatīku izraisa virtuvē redzamā dzīvnieku tualete, it īpaši, ja viesi tiek pacienāti. Tāpat arī būrīšos iesprostotie dzīvnieki bērnu guļamistabās var izstarot neveselīgu enerģiju, ja vien būrītis netiek pienācīgi sakopts, tāpēc labāk novietot citur.

(«FEN ŠUI enciklopēdija»)

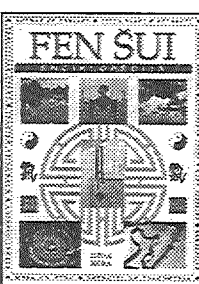
vidi. Tā izcelsme ir vienkārša un balstās uz dabas skaidrojumu un debesu ķermeņu kustību, lai noteiktu laika ritmu.

Grāmatas mērķis ir pielāgot fen šui mūsu laikam, neatkāpjoties no tā pamatprincipiem. Kaut arī grāmata nevar iemācīt skaidrošanas prasmi un sapratni, kas rodas daudzās zinību apgaves un prakses gados, tā tomēr sniedz padomus, kā šos principus izmantot, lai radītu rosinošu un dzīves spara bagātu vidi mūsu mājās, dārzā un darbavietā.

Fen šui lieto formulas, kas nosaka enerģijas pieaugumu un samazināšanos noteiktā laika posmā konkrētam cilvēkam vai namam. Protams, izlasot enciklopēdiju, neko radikāli neizmainīsim, jo savas mājas nepārbūvēsim no jauna un iekoptos dārzus neizmainīsim. Taču dažas labas atziņas un ieteikumi saskan ar mūsu iespējām. Kāpēc dažu labu likumsakarību nepiemērot ikdienā? Ņemot vērā, ka dienas lielāko daļu mēs pavadām telpās, — mājās vai darbā, mēs varam mēģināt izveidot ap sevi tīkamu apstākļu gan darbam, gan atpūtai.

Bieži vien mājās vai arī darbā mums gādās situācijas, kad ir grūti saprast, kā kādam cilvēkam var būt no mums tik atšķirīgs viedoklis par kādu lietu vai notikumu, vai arī kāpēc vieni par kaitinošām vai smieklīgām uzskata citas lietas nekā mēs. Mūsdienu dzīvesveids neatstāj daudz laika apstāties un pārdomāt, kā mūs ietekmē apkārtnē. Bet tieši šī ietekme arī nereti ir par cēloni tam, kāpēc mums tik grūti saprast apkārtnes.

L.Rancāne

Šonedēļ dzimšanas dienu svin
Līvānu pasta nodaļas pastniece
Albina Škelta.

«Novadnieks» sirsnīgi sveic jubilāri un
pateicas par laikraksta izplatīšanu.

Gadi aizpalo, puķēs aizzied,
Aizvirpuļo lapu zeltā.
Sniega puteņos zied un aiziet.
Gadi — tava mūža saturs,
Skaistākos sirds glabā un patur.

Laikraksts «Novadnieks» un pagastu padomes sirsnīgi sveic šīs nedēļas jubilārus:

60 gados Jāni Jokstu 8. aprīlī,
70 gados Reginu Kasāni 8. aprīlī,
80 gados Valentīnu Botori 5. aprīlī,
85 gados Bronislavu Gobu 4. aprīlī
AGLONAS PAGASTĀ;

50 gados Aivaru Pinku 2. aprīlī
AIZKALNES PAGASTĀ;

65 gados Anastasiju Mihailovu
5. aprīlī, 80 gados Karolīnu Erti 6.
aprīlī GALĒNU PAGASTĀ;

65 gados Annu Smani 3. aprīlī,
70 gados Helēnu Dauksti 5. aprīlī,
75 gados Valentīnu Guzu 6. aprīlī
PELEČU PAGASTĀ;

65 gados Jāni Zimeli 7. aprīlī,
70 gados Mariju Kalinovu 5. aprīlī,
97 gados Veroniku Skrivju 5. aprīlī
PREIĻU PAGASTĀ;

60 gados Solomeju Jakimovu
2. aprīlī, 86 gados Boleslavu Mas-
kalānu 5. aprīlī ROŽKALNU PA-
GASTĀ;

70 gados Antoniju Zdanovsku
4. aprīlī RUDZĀTU PAGASTĀ;

50 gados Vilhelmiņi Vaņinu 2.
aprīlī, 70 gados Reginu Jaudzemu
2. aprīlī, 70 gados Eleonoru Kes-
teri 4. aprīlī, 75 gados Jāzepu
Gžibovski 2. aprīlī RUŠONAS PA-
GASTĀ;

60 gados Konstantīnu Bogoto
5. aprīlī, 60 gados Teklu Ručevsku
6. aprīlī SAUNAS PAGASTĀ;

50 gados Marku Sergejevu 4.
aprīlī, 57 gados Oļģertu Bergmanu
5. aprīlī, 61 gadā Jadvīgu Šcadri-
nieci 7. aprīlī, 66 gados Lidiju Ko-
lesnikovu 4. aprīlī, 74 gados Feo-
faniju Volkovu 6. aprīlī, 80 gados
Pēteri Utinānu 6. aprīlī SILAJĀNU
PAGASTĀ;

60 gados Jāni Babri 5. aprīlī, 65
gados Pēteri Brūderu 6. aprīlī, 70
gados Genovefu Cakuli 6. aprīlī, 70
gados Veroniku Mičuli 8. aprīlī
STABULNIEKU PAGASTĀ;

65 gados Mariju Ondzuli 3.
aprīlī, 70 gados Jāzepu Vaivodu 2.
aprīlī, 80 gados Antonu Rusiņu 2.
aprīlī SUTRU PAGASTĀ;

60 gados Helēnu Silavu 3.
aprīlī, 75 gados Antonu Skrūzmanu
8. aprīlī, 81 gadā Zofiju Zundāni 4.
aprīlī, 88 gados Matildi Griguli 2.
aprīlī TURKU PAGASTĀ;

50 gados Jevgēniju Subaču 6.
aprīlī, 96 gados Teklu Upenieci 7.
aprīlī UPMALAS PAGASTĀ;

65 gados Pēteri Znotiņu 4.
aprīlī, 84 gados Teklu Keišu 8. aprīlī
VĀRKAVAS PAGASTĀ.

Sveicam pilngadniekus!

Gunti Kalvānu, Diānu Dzeni
Rušonas, Jāni Bernānu Siļukalna
pagastā.

Sagatavots pēc pagastu padomju
iesniegtajiem datiem

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, APSVEIKUMS, LĪDZJŪTĪBAS

Pārdod

Opel Record, 1986. g., labā stāvoklī. Tālr. 1-5381738;
traktoru forvarderi OSA-250, 16000 USD, labā stā-
voklī. Tālr. 9423578;

sagrieztu, saskaldītu oša koka malku; elektrisko
malkas zāģi skaldītāju. Cena pēc vienošanās. Tālr.
6413572;

2-istabu dzīvokli Līvānos un garāžu. Tālr. 43704
dienā, 41275 vakaros;

zemi (6 ha) Smelteros. Tālr. 9581029;

auzu sēklas 'Laima' (1 ataudzējums), 70 Ls/t. Tālr.
74271, 9478433;

graudus: rudzus — 0,05 Ls/kg, miežus sēklai —
0,10 Ls/kg. Tālr. 22726;

sēklas miežus (1 ataudzējums), auzas, kviešus lop-
barībai. Tālr. 70557, 39566;

govu. Tālr. 55687.

Dažādi

Lēti skaņo klavieres, remontē akordeonus. Tālr.
4623969.

6. un 9. aprīlī pārdos melnus (2 mēn.) jaunput-
nus, brūnas dējējvistas un gaišus. Iespējama gaiļu
apmaiņa. Anspokos 8.00, Aizkalnē 8.15, Pelēcos 8.30,
Ārdavā 8.45, Aglonā 9.05, Jaunaglonā 9.20, Aglonas
st. 9.35, Baškos 9.45, Kastīrē 9.50, Gailišos 10.10,
Preiļos 10.25, Sutros 11.10, Rožupē 11.25, Vanagos
11.35, Līvānos 12.00, Pēterniekos 12.30, Rudzātos
12.50, Priekuljos 13.05, L. Anspokos 13.15, Smelteros
13.25, Polkoronā 13.40, Galēnos 13.50, Stabulniekos
14.05, Pieniņos 14.20, Riebiņos 14.35, Ančinos 14.50,
Vārkavā 15.00, Upmalā 15.15, Rimicānos 15.25,
Piliškās 15.45. Tālr. 21270 vakaros, 1-9186065.

Z/s «Vidsētas» iepērk
jaunlopus, liellopus, aitas.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 55645, 55649, 55796, 1-6563019.

Iepērk jaunlopus, liellopus,
aitas un zirgus.
Noformē subsīdijas.
Tālr. 55658.

Iepērkam mājlopus
gaļai.
Tālr. 32224.

SIA «Ranko» iepērk
mājlopus dzīvsvārā.
Samaksa tūlītēja. Noformē subsīdijas.
Tālr. 42807, 46384, 44179, 9161121.

● Firma pērk un pārdod sertifikātus.
● Sniedz juridiskus pakalpojumus.
● Sagatavo dokumentus Uzņēmumu reģistram.
● Pieņem pasūtījumus spiedogu un
vizitkaršu izgatavošanai.
Adrese: Preiļos, Raiņa bulv. 13
(poliklīnika), 3. stāvā, 302. kab.
Tālr. 22770, 6559587.

**Sniedz FORVARDERA
pakalpojumus.**
Tālr. 53 50349, 9104660.

Stādu audzētava «RUTKI»
7. aprīlī Līvānu tirgū «Runcis»
pārdos ābeļu, bumbieru, plūmju
un Latvijas zemo ķiršu stādus.

Bez tevis pavasaris ziedos plauks,
Nāks rudens vēls un ziema baltā...
Vārkavas pagasta padome izsaka
lidzjutību tuviniekiem, Venerandu
KURMU smiltājā pavadot.

Bet māte nāk, tik vienkārša un svēta,
Kā sirma parādība māte preti nāk.
Var visu atkārtot, vien māti — ne!
Izsakām visdziļāko līdzjutību Jurim
Kurmam sakarā ar MĀTES nāvi.
SIA «Latvijas propāna gāze»
Preiļu apkopes zonas kolektīvs

Pārtrūka dzīve kā gājputna dziesma,
Sirdī šīs dziesmas atbalss sāj.
Šopavasār AIVARS gājputnus
nesagaidīja. Izsakām līdzjutību
Rusiņu ģimenei, viņu
smiltājā izvadot.
Vārkavas vidusskolas kolektīvs

Viss nepazūd, kad kapu kalnā
Pār tevi vēsas smilšu saujas krit.
Vēl paliek siltums, ko tu dzīvē devi,
Un kaut kur dziļi sirdī sāpes mīt.
Izsakām visdziļāko līdzjutību
Antoņinai Rusiņai, vīru AIVARU
aizsaulē pavadot.
Upmalas pagasta padome

Bez tevis pavasaris ziedos plauks,
Nāks rudens vēls un ziema baltā...
Dalām bēdu smagumu ar tevi,
Antoņina, no vīra AIVARA
uz mūžu atvadoties.
Darba biedri

Valsts akciju sabiedrība «Latvijas valsts meži» DIENVIDLATGALES MEŽSAIMNIECĪBA RĪKO CIRSMU IZSOLES:

17.04.2001. Daugavpils raj.,
Sventes mežsaimniecībā,
cirsma Daugavpils virsmežniecības
teritorijā.

20.04.2001. Jēkabpīlī,
Mežrūpnieku ielā 2,
cirsma Jēkabpils virsmežniecības
teritorijā.

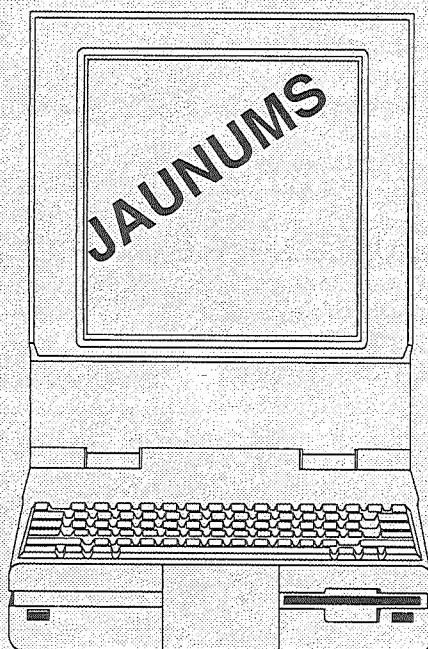
Cirsma saraksti no 4. aprīļa
mežsaimniecībā.

Dalības maksa kailciršu solītājiem —
Ls 20, starpciršu — Ls 10, nodroši-
nājums 10% no cirsma sākumcenas
iemarkājams pirms izsoles ar norādi
Dienvīdlatgales mežsaimniecība.
Rekvizīti: VAS «LATVIJAS VALSTS
MEŽI» (LV 40003466281),
Kristapa iela 30, Rīga, LV-1046,
Latvija. A/s LUB Āgenskalna filiāle,
kods: 310101900,
konts: 03-030467544.
Informācija mežsaimniecībā:
tel./fakss 53 81720, mob. tel. 9163796.

Mākslīgās apsēklošanas tehnikē
TATJANA JAKIMOVA veic govju
un telišu mākslīgo apsēklošanu.
Tālr. 21768, mob. tel. 9660184.

Firma pārdod amonija salpetri
Līvānos, Celniecības ielā 8.
Organizē piegādi pēc pasūtījuma.
Mob. tel. 9494906.

Iepērkam teles, bullus, govus,
piena teļus, aitas, zirgus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 54621.

SIA «Novadnieks. Redakcija»

Preiļos, Aglonas ielā 1

piedāvā birojservisa pakalpojumus:

- personālā datora nodošana lietotāja rīcībā teksta un elektronisko tabulu ievadīšanai un apstrādei;
- sagatavoto dokumentu melnbaltā un krāsu izdruka,
- faksa pakalpojumi;
- rezerves kopiju veidošana mūzikas un datu nesēju kompaktdiskiem CD-R un CD-RW formātos;
- attēlu un fotogrāfiju skenēšana un izdruka;
- bezmaksas konsultācijas par augstākminētajiem pakalpojumiem.

Tālr. pieteikumiem un uzziņām 22305.

SIA «Novadnieks. Redakcija» darba laiks:
katru darba dienu no 9.00 līdz 18.00.